

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till avfallslag och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 oktober 2010 en proposition med förslag till avfallslag och vissa lagar som har samband med den (RP 199/2010 rd) till miljöutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotion.

— LM 107/2010 rd — Lauri Oinonen /cent:
Avfallslag och vissa lagar som har samband med den

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlags-, förvaltnings- och ekonomiutskottet lämnat utlåtanden i ärendet. Utlåtandena (GrUU 58/2010 rd, FvUU 35/2010 rd och EkUU 30/2010 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöminister Paula Lehtomäki
- överdirektör Pekka Jalkanen, konsultativ tjänsteman Riitta Levinen och lagstiftningsråd Oili Rahnasto, miljöministeriet
- överinspektör Teuvo Blomberg, arbets- och näringsministeriet
- enhetschef Risto Saarinen, Finlands miljöcentral

- miljöråd Mika Seppälä, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- överinspektör Teemu Virtanen, närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland
- divisionschef Petri Kouvo, HRM Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
- verkställande direktör Timo Piekkari, Ekokem Oy Ab
- verkställande direktör Juha-Heikki Tanskanen, Östra Nylands Avfallsservice Ab
- verkställande direktör Tarja Kuisma, Jämsän Seudun Jätehuolto Oy
- verkställande direktör Timo Hirsimäki, Lakeuden ympäristöhuolto Oy
- ledande expert Lassi Hietanen, Lassila & Tikanoja Oyj
- verkställande direktör Annukka Leppänen-Turkula, Förpackningsbranschens Miljöregister PYR Ab
- verkställande direktör Tuija Ahrikkala, Perämeren Jätehuolto Oy
- verkställande direktör Arto Silvennoinen, Finlands Bilåtervinning Ab
- verkställande direktör Timo Leppänen, Tilitaito Oy
- expert Benny Hasenson, Finlands Näringsliv
- miljöexpert Tiina Vuoristo, Skogsindustri rf
- miljöjurist Leena Eränkö, Finlands Kommunförbund
- juridisk ombudsman Tiina Toivonen, Företagarna i Finland rf
- verkställande direktör Markku Salo, Avfallshanteringsföreningen

- SOK:s miljöchef Juhani Ilmola, Dagligvaruhandeln rf
- verkställande direktör Roger Bagge, Finska Förpackningsföreningen rf
- miljöskyddschef Jouni Nissinen, Finlands naturskyddsförbund rf
- verkställande direktör Katri Penttinen och styrelseordförande Pirjo Rytönen, Miljöförtagarnas Förbund rf.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Konkurrensverket
- Alko Ab
- Puupakkaus Kierrätys PPK Oy
- Kaivannaisteollisuus ry
- Turism- och Restaurangförbund rf
- Oljebranschens Centralförbund rf
- SER-tuottajayhteisö ry
- Segling och Båtsport i Finland rf
- forskare Erja Heino.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Regeringens proposition

Regeringen föreslår en ny avfallslag och ändringar som hänför sig till regleringen kring avfall och avfallshantering i miljöskyddslagen.

Genom reformen moderniseras lagstiftningen inom avfallssektorn med beaktande av Finlands och Europeiska unionens nuvarande avfallspolitiska avvägningar, Europeiska unionens reviderade lagstiftning, den förändrade omvärlden och grundlagens bestämmelser. Målet är särskilt att styra den avfallsgenererande verksamheten och hanteringen av avfall så att verksamhetssätt som är förenliga med den prioriteringsordning för avfallshanteringen som har godkänts i EU tillämpas. Ett centralt mål är också att förtydliga ansvarsfördelningen inom avfallshanteringen, precisera de olika aktörernas skyldigheter och effektivisera tillsynen över avfallshanteringen. Avsikten är att säkerställa en fungerande avfallshantering och tillgången till adekvata avfallshanteringstjänster under alla förhållanden.

Genom propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall och om upphävande av vissa direktiv. Direktivet ska genomföras senast den 12 december 2010.

Avfallslagstiftningens tillämpningsområde och de viktigaste principerna och skyldigheterna förblir till stor del oförändrade. Skyldigheterna föreslås dock bli fastställda exaktare än i den gällande lagen. Terminologin och definitionerna i lagen preciseras för att stämma överens med Europeiska unionens lagstiftning. Det föreslås bl.a. att definitionen av avfall förtydligas.

Genom den föreslagna avfallslagen fastställs det att prioriteringsordningen för avfallshantering ska iakttas. Samtidigt föreskrivs det om åtgärder som syftar till att minska avfallets mängd och skadlighet, öka materialåtervinningen och annan återvinning av avfall samt minska behandlingen av avfall på avstjälningsplatser. Genom förordning av statsrådet är det möjligt att föreskriva mera detaljerat om bl.a. återvinnings- och materialåtervinningsmålen för olika avfallslag och om begränsningar i behandlingen av avfall på avstjälningsplatser.

För att prioriteringsordningen ska iakttas föreslås bestämmelser om skyldigheten för avfallsproducenter att föra bok över de specifika avfallsmängderna. Det föreslås också att materialanvändningens effektivitet ska beaktas i villkoren för miljötillstånd.

Ansvar och skyldigheterna när det gäller hanteringen av kommunalt avfall och kasserade produkter som omfattas av producentansvarssystemet revideras, och bestämmelserna om dem preciseras. Kommunens olika uppgifter i egenskap av myndighet och serviceproducent inom avfallshanteringen förtydligas. Bestämmelserna om avfallshanteringsbolag som samägs av kommuner och bildats för att sköta kommunernas lagstadgade serviceuppgifter inom avfallshanteringen preciseras, och kommunernas möjligheter att utöva ägarstyrning stärks. Regleringen av producentansvar för förpackningsavfall harmoniseras med den reglering som gäller andra produkter som omfattas av producentansvaret.

Kommunen bibehåller möjligheten att inom ett visst område av kommunen ordna transporten av kommunalt avfall vars hantering kommunen ansvarar för så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör. Förutsättningarna för kommunens beslutsfattande om transportsystemet preciseras. Till lagen fogas också bestämmelser genom vilka uppföljningen och kontrollen av avfallstransporterna effektiviseras.

I propositionen föreslås flera åtgärder som syftar till effektivare tillsyn över avfallslagstiftningen. Ett nytt tillsynsinstrument som föreslås är en administrativ försummelseavgift som tillsynsmyndigheten kan påföra verksamhetsutövare vid tydliga underlåtelser att följa avfallslagstiftningen. Den nya lagen innehåller dessutom utvidgningar och preciseringar av verksamhetsutövarnas skyldigheter i fråga om bokföring, transportdokument och lämnande av uppgifter, liksom också av de godkännandeförfaranden som gäller avfallstransportörer och avfallsmaklare samt sådana producenter och producentansvarssystemet. I propositionen ingår också förslag till ordnande av den uppföljning och kontroll av verksamheten som verksamhetsutövarna själva bedriver.

Bestämmelserna om kommunal avfallsavgift preciseras för att avgiftspraxisen ska bli överskådligare och mer transparent. I propositionen möjliggörs det i enlighet med vedertagen praxis att grundavgift tas ut som en del av den kommunala avfallsavgiften.

Skyldigheterna att förebygga nedskräpning och städa upp nedskräpade områden förblir i huvudsak oförändrade. Skyldigheterna i samband med avfallsplanering föreslås inte heller genomgå väsentliga ändringar. Vissa preciseringar som gäller regleringen av internationella avfallstransporter föreslås.

Miljöskyddslagens bestämmelser om säkerhet som ska ställas för verksamhet skärps. Antalet godtagbara säkerhetsformer minskas, och bedömningen av verksamhetsutövarnas solvens frångås.

Propositionen innehåller också närmast tekniska ändringar i vissa andra lagar.

Lagarna avses träda i kraft ett år efter det att de har blivit stadfästa.

Lagmotion

Lagmotion LM 107/2010 rd är en parallellmotion till propositionen. Där föreslås ändringar som framför allt avser att undanröja hindren för fri näringsverksamhet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utgångspunkter för totalreformen

Allmänt

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Kraven inom avfallssektorn har skärpts efter det att avfallslagen stiftades och EU-lagstiftningen har ökat avsevärt. Avfallslagen bygger på flera olika direktiv, den reglerar i vissa delar i detalj enskilda typer av avfall och har därför en

mycket splittrad struktur. Bestämmelserna behöver förtydligas och samordnas. Utskottet har i flera sammanhang försökt driva på en totalreform¹. Genom propositionen sätts också ett nytt avfallsdirektiv² i kraft som ställer en lång rad villkor för lagstiftningen.

I och med att kommunerna har intensifierat sitt samarbete om avfallshanteringen, affärs-

¹ Till exempel MiUB 10/2006 rd — RP 257/2006 rd.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv. Direktivet bör sättas i kraft senast den 12 december 2010.

verksamheten och konkurrensen i branschen har ökat, avfallsmaterialet har stigit i värde och olika system för producentansvar har införts för vissa produkter har avfallshanteringen fått lov att se över sina gamla verksamhetsmetoder. Avfallshanteringen har blivit en kugge i ett större materialekonomiskt maskineri. Hantering och återvinning av avfall har blivit lönsam business i vissa avseenden. Därmed har frågan om konkurrensneutralitet blivit en faktor att räkna med.

Den totala mängden avfall uppgick 2008 till ca 80 miljoner ton. Omkring 3 miljoner ton eller ca 4 procent av den totala mängden avfall uppkommer i hushåll och tjänstesektorn. Hushållen stod för ca 60 procent av det kommunala avfallet. Omkring 40 procent av avfallet uppkommer i gruvor. Byggsektorn står för ungefär en tredjedel och industrin för en femtedel.

Strategin för hållbar utveckling, naturresursstrategin och råvaruinitiativet har ett nära samband med de avfallspolitiska målen. Genom bättre material- och energieffektivitet går det bra att minska åtgången på naturresurser och gå över till mindre skadliga materialkretslopp också med tanke på uppkomsten av avfall. I ett slutet kretslopp ger produktionen inte upphov till vare sig utsläpp eller avfall. Genom effektiv användning av återvinningsmaterial kan man minska förbrukningen av jungfruliga råvaror. De här olika tillvägagångssätten bör ingå i en samlad policy.

De viktigaste syftena med avfallslagen

Den riksomfattande avfallsplanen fram till 2016 — Mot ett återvinningssamhälle³ anger de viktigaste avfallspolitiska målen och styrmekanismerna för att nå dem. Målen omfattar flera avfallshanteringssektorer, som hantering av kommunalt avfall och hantering av avfall från industri och gruvdrift, byggande, jordbruk, handel och tjänster. Målen för materialeffektivitet omfattar olika samhällsfunktioner i ett bredare perspektiv. I den riksomfattande avfallsplanen ingår också Finlands nationella strategi för att för-

hindra uppkomsten av avfall. Avfallslagen bidrar till de här målen.

Enligt den riksomfattande avfallsplanen ska mängden kommunalt avfall minskas till nivån i början av 2000-talet (till omkring 2,3—2,5 miljoner ton per år) och därefter ska den minska ytterligare fram till 2016. Inför 2016 ska 50 procent av det kommunala avfallet återvinnas som material och 30 procent utnyttjas för energi. Därmed ska högst 20 procent av det kommunala avfallet deponeras på soptipp.

Vad gäller annat avfall än kommunalt avfall är målet i den riksomfattande avfallsplanen att minst 70 procent av byggavfallet används som material och för energi kring 2016. Enligt avfallsdirektivet ska 70 procent av bygg- och rivningsavfallet återvinnas fram till 2020. Vid anläggningsarbeten ska 5 procent, eller ca 3—4 miljoner ton, av allt naturgrus och all bergskross ersättas med avfall från industri och gruvdrift.

I Finland fanns det omkring 400 verksamma soptippar 2009 och 137 av dem var avsedda för vanligt avfall. Femtio av dem var avsedda för kommunalt avfall och drevs av kommuner. Enligt den riksomfattande avfallsplanen ska högst 460 000—500 000 ton kommunalt avfall per år längre deponeras på soptipp 2016. Det kommer att behövas kring 30—40 soptippar för kommunalt avfall 2016.

År 2009 uppkom det omkring 2,6 miljoner ton kommunalt avfall i Finland och ca 36 procent av det gick till återvinning. Nästan hälften av allt kommunalt avfall deponerades på soptipp. Tre fjärdedelar av det återvunna avfallet var bioavfall och pappers- och kartongavfall som omfattas av producentansvar. Andra viktiga återvinningsfraktioner är metall- och glasavfall och el- och elektroniskrot som huvudsakligen omfattas av producentansvar.

Med den nya avfallslagen och de förordningar som ska omarbetas utifrån den vill man utveckla hanteringen av kommunalt avfall, öka mängden avfall som återvinns i betydande grad och i praktiken helt sluta upp med behandling på soptipp. För att målet om ökad återvinning ska nås krävs det framför allt ett strängare producentansvar, striktare kvantitativa mål för återvin-

³ Suomen ympäristö 32/2008

ningen och begränsningar i behandlingen på soptipp. De största avfallsmängderna och de mest intressanta fraktionerna av kommunalt avfall med tanke på en effektivare återvinning består av avfall som omfattas av producentansvar och bioavfall, för de utgör merparten av det återvinningsbara kommunala avfallet, men de hamnar fortfarande i stor utsträckning bland det blandade avfallet.

Utifrån den nya lagen kommer det att utfärdas en förordning med klart strängare begränsningar för behandlingen av biologiskt nedbrytbart eller organiskt avfall på soptipp för att få bukt med mängderna växthusgasutsläpp och de negativa miljöeffekterna av avfall. Begränsningarna främjar återvinning av kommunalt avfall, utveckling och tillämpning av biologisk behandling och andra alternativa behandlingsmetoder och bidrar därmed till att nå materialåtervinningsmålen. För att de tilltänkta begränsningarna för behandlingen på soptipp ska kunna tillämpas i praktiken måste materialåtervinningen och den biologiska behandlingen bli effektivare, men avfall måste också i klart större utsträckning återvinnas för energi.

Det finns tre verk samma avfallsförbränningsanläggningar i egentlig mening i Finland, i Kotka, Riihimäki och Åbo. Avfallskraftverk planeras eller uppförs som bäst också i Vasa, Uleåborg, Vanda och Riihimäki. Dessutom pågår några andra projekt. I ett tiotal kraftverk bränns avfallsbränsle vid sidan av annat bränsle vid s.k. samförbränning. Den mängd kommunalt avfall som den riksomfattande avfallsplanen ställt som mål, alltså under 2,3–2,5 miljoner ton, kräver en komposterings- eller rötningskapacitet på ca 320 000–350 000 ton 2016 om man vill nå materialåtervinningsmålen. För annan återvinning till material behövs det en årlig anläggningsskapacitet på ca 700 000–750 000 ton. För energiåtervinning behövs det en förbränningsanläggningsskapacitet på ca 700 000–750 000 ton och där ingår avfallsförbränning både i anläggningar för samförbränning och i egentliga anläggningar för avfallsförbränning. Det beräknade kapacitetsbehovet har senare höjts till omkring en miljon ton. Avfallskraftverk bränner inte bara kom-

munalt avfall och därmed är deras kapacitet inte direkt jämförbar med mängderna kommunalt avfall som styrs någon annanstans från soptippar.

I de förordningar som kommer att utfärdas med stöd av den nya avfallslagen bör skyldigheterna till separat insamling och återvinning och de kvantitativa målen för återvinning vara så ambitiösa att de uppfyller målen i den riksomfattande avfallsplanen och höjer standarden på avfallshanteringen. Ambitionen bör vara att minst 50 procent av det kommunala avfallet 2016 ska materialåtervinnas eller behandlas biologiskt och det avfall som inte lämpar sig för materialåtervinning återvinnas för energi. Utskottet poängterar att avfallsförbränning är ett alternativ först när andra åtgärder som främjar återvinning har vidtagits. Deponering av kommunalt avfall på soptipp bör begränsas till det yttersta. Det gäller att se på materialåtervinnings- och återvinningsmålen med jämna mellanrum och skärpa dem när den tekniska utvecklingen och andra omständigheter medger det. Utskottet förutsätter följaktligen

att regeringen genom förordningar ställer upp tillräckligt ambitiösa mål för materialåtervinning av kommunalt avfall, bioavfall, avfall som omfattas av producentansvar, bygg- och rivningsavfall och om möjligt också annat avfall, följer upp hur väl målen nås och skärper dem när den tekniska utvecklingen medger det (Utskottets förslag till uttalande 1).

Andra styrmekanismer

Vid sidan av avfallslagstiftningen är ekonomisk styrning en särskilt effektiv mekanism för att genomföra målen. Avfallsskatten till exempel på avfall som deponeras på soptipp styr enligt prioritetsordningen avfall från behandling på soptipp till bättre behandling och återvinning, som bioförgasning, kompostering och förbränning. Avfallsskatten bör backa upp de övergripande målen i avfallslagen och visa aktörer hur de i linje med prioritetsordningen och övriga principer för avfallshantering ska förebygga uppkomsten av avfall och återvinna detta i stället för att bort-

skaffa det. Det är viktigt att se över skattebasen med jämna mellanrum för att den ska vara à jour och konsekvent för allt avfall. Utskottet hänvisar till sitt utlåtande om reformen av avfallsskattelagen och framhåller att skattestrukturen bör bestämmas utifrån den styrmekanism som mest gynnar avfallshanteringsmålen. Avfallsskatten bör bli ett incitament för att minska de negativa miljökonsekvenserna av avfallshantering och för att återvinningsbart avfall inte i större omfattning ska hamna i förbränningsanläggningar. I framtiden bör argumenten för en skattefri avfallsförbränning ses över på nytt mot målen i den riksomfattande avfallsplanen.

Det gäller att upptäcka potentialen i tekniken för avfallshantering och utveckla den. I den riksomfattande avfallsplanen anges en rad viktiga insatser för att utveckla kompetensen i avfallssektorn och de bör främjas. Det handlar till exempel om att finansiera forskning kring avfallshantering och materialåtervinning och att omsätta dem i produkter, ta fram finansiella instrument, genomföra och exportera referensverk för avfallssektorn och att främja modellinstitutioner för olika slag av behandlings- och återvinningsteknik och ny teknik med tanke på investeringar i avfallshantering.

Allmänna skyldigheter och bemyndigandebestämmelser

Det typiska för avfallslagstiftningen och miljölagstiftningen över lag är att detaljerna till stor del lämpligen regleras genom förordning. Det beror delvis på att bestämmelserna till stor del bygger på EU-direktiv, som reglerar genomförandet i minsta detalj. Dessutom är bestämmelserna ofta tekniska och förändras snabbt och gör det därmed oändamålsenligt att lagstifta om dem. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att det i ett sådant sammanhang är motiverat att utfärda bestämmelser genom förordning till exempel enligt verksamhet och avfallstyp eftersom det skulle bli onödigt detaljerat och specifikt att föreskriva om sådant i lag. Med hänsyn till detta bör bemyndigandena att utfärda förordning i förslaget till avfallslag anses vara i det stora hela tillräckligt exakta.

Allmän skyldighet att iaktta prioriteringsordningen

Enligt 8 § i förslaget till avfallslag fastställs en prioriteringsordning för avfallshanteringen som följer avfallslagstiftningen i EU och som anger ordningen för avfallshanteringsåtgärder i EU:s och medlemsstaternas avfallspolitik och avfallslagstiftning. Prioriteringsordningen omfattar 1) att minska avfallsmängden och avfallets skadlighet (förebyggande), 2) att förbereda avfallet för återanvändning, 3) att materialåtervinna avfallet, 4) att återvinna avfallet på annat sätt och 5) att bortskaffa avfallet.

Enligt propositionsmotiven innebär prioriteringsordningen innehållsmässigt ingen väsentlig förändring jämfört med gällande lagstiftning, men den får i alla fall större betydelse (s. 34). Prioriteringsordningen ska styra normgivningen och uppgörandet av avfallsplanerna och det övriga beslutsfattandet. Den ska också beaktas i all verksamhet där genomförandet går att påverka, men någon enskild verksamhet kan inte förbjudas enbart på grundval av en bestämmelse om prioriteringsordning (s. 70). Utskottet konstaterar att prioriteringsordningen således är programmatisk på det sätt som grundlagsutskottet bedömer och att det behövs en särskild grundläggande bestämmelse i lagen om skyldigheten att iaktta prioriteringsordningen. Prioriteringsordningen är en av de mest centrala principerna i avfallslagen och därmed spelar det en väsentlig roll att betydelsen förtydligas och bekräftas.

I det här sammanhanget har utskottet också begrundat hur det ska föreskrivas om materialåtervinnings- och återvinningsmålen i lag och i förordning. Med stöd av 8 § 3 mom. i förslaget till avfallslag får bestämmelser om de kvantitativa målen och skyldigheterna som avses i prioriteringsordningen, till exempel de procentuella målen för återvinning, utfärdas genom förordning av statsrådet. Det betyder att de avfallspolitiska målen blir bindande först genom förordning. Ekonomiutskottet ber miljöutskottet förutsätta av regeringen att den så fort som möjligt anger kvantitativa mål för materialåtervinning av avfall.

Miljöutskottet framhåller vilken väsentlig betydelse de kvantitativa målen för att minska mängden avfall, återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning har som instrument för att genomföra målen i avfallslagen. Men det anser inte att det är lämpligt att lagstifta om några numeriska mål enligt typ av avfall, för det skulle bara leda till onödigt detaljerade bestämmelser i lag med hänsyn till hur många olika typer av avfall och verksamheter som producerar och behandlar avfall det finns. I de gällande förordningarna anges olika slag av kvantitativa mål för följande typer av avfall som omfattas av producentansvar: returpapper, skrotade bildäck, elektriska och elektroniska apparater, skrotfordon, förpackningar och förpackningsavfall, batterier och ackumulatorer och dryckesförpackningar som omfattas av retursystem för dryckesförpackningar. I fortsättningen måste det föreskrivas om mål också för en del andra avfallstyper, som kommunalt avfall eller bygg- och rivningsavfall.

Noteras bör att det är svårt att fokusera skyldigheter i fråga om kvantitativa mål på någon bestämd aktör när det gäller annat avfall än sådant som omfattas av producentansvar. Möjligheterna att nå målet till exempel för materialåtervinningen av kommunalt avfall påverkas av avfallsinnehavarna, kommunen och de producenter som omfattas av producentansvar. Deras möjligheter att nå målet i sin egen verksamhet beror bland annat på mängden av och kvaliteten på det avfall som de innehar, var avfallet uppkommit och tillgången på återvinningstjänster och var man kan få dem. Det går alltså inte att gradera skyldigheten att uppnå målet för materialåtervinning av kommunalt avfall så att den är rättvis för alla de här aktörerna.

Regeringen framhåller i motiven till miljökonsekvenserna (s. 56) att man inte nämnvärt kan påverka avfallsmängden med avfallslagstiftning, trots att också produkter och produktion i allt större utsträckning har kommit att omfattas av avfallslagstiftningen i den takt livscykeltankandet har vunnit terräng. Propositionen inverkar alltså indirekt på avfallsmängden. Enligt motiven blir det aktuellt med allt fler skyldigheter

och förbud förknippade med tillverkning och marknads lansering de närmaste åren på grund av EU-lagstiftningen. Till exempel lagen om krav på ekodesign kommer att ställa striktare krav på produkter som använder energi. I fortsättningen kan också andra aspekter än energieffektivitet bli aktuella.

En annan aspekt som gör det svårt att ställa upp numeriska mål är osäkerhetsfaktorerna kring metoderna för att samla in uppgifter om avfall och beräkna graden av materialåtervinning och annan återvinning. När avfallslagen bereddes upplevdes det som ett problem till exempel i bedömningen av målen för kommunalt avfall och bygg- och rivningsavfall. Kommissionen har angett tre olika alternativa formler för att beräkna det i avfallsdirektivet fastslagna målet för materialåtervinning av kommunalt avfall som alla leder till olika slutresultat.

Utskottet anser att det inte finns några förutsättningar för att föreskriva om bindande mål för att minska uppkomsten, materialåtervinningen och återvinningen av avfall i lag. Men med hänvisning till sitt förslag om ett uttalande förutsätter utskottet att förordningar som förpliktar till separat insamling och materialåtervinning bör utfärdas med det snaraste och att de kvantitativa målen för materialåtervinning i förordningarna bör vara så ambitiösa att målen i den riksomfattande avfallsplanen och EU:s avfallsdirektiv kan nås. Utskottet konstaterar att det enligt 87 § i förslaget till avfallsplan föreskrivs att det i den riksomfattande avfallsplanen ska göras en bedömning av möjligheterna att minska mängden avfall och göra det mindre skadligt och av de åtgärder som behövs för att nå målen. Den del av den riksomfattande avfallsplanen som gäller minskning (förebyggande) av mängden avfall och skadligheten kan göras upp i form av en separat plan.

Utskottet föreslår följaktligen

att regeringen ger akt på hur målen i lagen genomförs, med särskild hänsyn både till hur uppkomsten av avfall kan förebyggas och hur prioriteringsordningen iakttas

över lag (Utskottets förslag till uttalande 2).

Skyldigheten att iaktta prioriteringsordningen och bemyndigandena att utfärda förordning

Grundlagsutskottet fäster sig i sitt utlåtande särskilt vid den föreslagna 8 § i dess helhet och anser att paragrafen nödvändigt måste preciseras med en bestämmelse om grunderna för skyldigheterna, vilket också är en förutsättning för att förslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av den programmatiska prioriteringsordningen i 8 § uppstår det en asymmetri mellan de grundläggande bestämmelserna och bemyndigandet att utfärda förordning i 3 mom. i och med att de programmatiska bestämmelserna kan kompletteras med förpliktande reglering på förordningsnivå. Lagen måste åtminstone kompletteras med en grundläggande bestämmelse om skyldigheten att iaktta prioriteringsordningen och om vad som då ska beaktas och vem som omfattas av förpliktelsen.

Miljöutskottet föreslår följaktligen att 8 § justeras på det sätt som framgår närmare av detaljmotiven. Tanken är främst den att prioriteringsordningens programmatiska karaktär ska framgå av paragrafens 1 mom., att 2 mom. kompletteras med en bindande grundläggande bestämmelse om skyldighet för verksamhetsutövaren att iaktta prioriteringsordningen och 3 mom. med ett bemyndigande att utfärda förordning som bygger på den grundläggande bestämmelsen. Ändringen ska närmast precisera bestämmelsen, den avser inte att rucka på prioriteringsordningen. Den nya bindande grundläggande bestämmelsen för verksamhetsutövaren preciserar i alla fall bestämmelsens innehåll med beaktande av att prioriteringsordningen i 1 mom. i den föreslagna formen enligt grundlagsutskottets åsikt är programmatisk. Formuleringen uppfyller grundlagsutskottets krav för att förslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Vidare föreslår utskottet att bemyndigandebestämmelsen i 9 och 10 § ska ändras på grund av grundlagsutskottets utlåtande. Det lämpligaste är att formulera bestämmelsen i 9 § så att det

framgår att myndigheterna får bestämma om förbud, begränsningar och villkor, om de nämnda villkoren är uppfyllda. De här grundläggande bestämmelserna kan sedan kompletteras med behövliga bemyndiganden att utfärda förordning i 10 §. Utskottet föreslår ett nytt 9 § 4 mom. med en grundläggande bestämmelse med detta syfte och att 10 § justeras på det sätt som anges närmare i detaljmotiven.

Grundlagsutskottet har kommit med en liknande invändning mot 67 § för att där saknas en grundläggande bestämmelse på lagnivå. I 67 § ingår ett bemyndigande att utfärda förordning för att genomföra EU:s rättsakter om producentansvar. I paragrafen sägs det att bestämmelser får utfärdas genom förordning av statsrådet för att genomföra EU:s rättsakter om producentansvar, till exempel om producenters och producentsammanslutningars skyldighet att i sin tjänsteupphandling gynna aktörer som har tagit certifierade miljöledningssystem i bruk (3 punkten). Utskottet föreslår inga ändringar i bestämmelserna men konstaterar med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande att det utifrån bemyndigandena i paragrafen inte är möjligt att utfärda förordningar som enligt 80 § 1 mom. i grundlagen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftning.

Ansaret för att ordna avfallshantering

Hur långt kommunens ansvar för att ordna hantering av kommunalt avfall sträcker sig

Principen är att avfallsinnehavaren har ansvar för att ordna avfallshantering, men kommunens skyldighet enligt 5 kap. och producentansvaret enligt 6 kap. utgör ett undantag från huvudregeln. Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering läggs fast i 32 §. Där anges i vilka delar kommunen har ansvar för att ordna hanteringen av kommunalt avfall.

Jämfört med den gällande lagen är kommunens ansvar i stort sett oförändrat i 32 §. Kommunens ansvar ändrades genom en delreform av avfallslagen 2007 så att det gällde inte bara avfall från boende utan också till beskaffenheten,

sammansättningen och mängden jämförbart fall från offentlig verksamhet. Propositionen avser att undanröja oklarheter kring tolkningen i praktiken och att precisera bestämmelserna om olika aktörers rättigheter och skyldigheter. Enligt motiven kommer kommunernas företrädesrätt i fråga om att ordna avfallshantering inte att utvidgas, utan vissa rättigheter och skyldigheter anges exaktare i lag för att garantera en laglig verksamhet. En ändring jämfört med den nuvarande lagen är att kommunen bär hela ansvaret för att ordna hantering av kommunalt avfall från hälsovårds- och socialtjänster och utbildningsverksamhet (32 § 1 mom. 2 punkten). Argumentet är att det inte längre behöver dras någon gräns mellan privat och offentlig verksamhet och att det förenklar praxis.

Utskottet har gjorts uppmärksam på vilken roll avfallslagen spelar för att främja företagssamhet. Tanken har framkastats att avfallshanteringen skulle kunna utvecklas så att den ger aktörer i branschen fler marknadsmässiga alternativ för verksamheten utifrån principen att producenter, handeln, inrättningar, hushåll och företagare i avfallssektorn i största möjliga utsträckning själva ska få bestämma på vilket sätt avfallet samlas in och materialåtervinns enligt prioriteringsordningen. Propositionen anses föra utvecklingen i rikt mot rätt riktning och urholka möjligheterna att tillämpa en marknadsmässig modell. Ekonomiutskottet ser det som viktigt att kommunens ansvar för att ordna avfallshanteringen inte åsidosätter eller diskriminerar privata företag som tillhandahåller avfallshanteringstjänster och att kommunen fullgör sin skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand bara om det är absolut nödvändigt. Som förvaltningsutskottet ser det underlättar den föreslagna ansvarsfördelningen miljö- och hälsoskyddet och möjliggör lönsamma investeringar i materialåtervinning och behandling av avfall. Långtidsplanerna för hanteringen av kommunalt avfall bör fortsatt vara en kommunal angelägenhet.

Miljöutskottet påpekar att det enligt lagen om avfallshantering från 1979 var kommunen som svarade för hanteringen av allt avfall från boende och annat liknande kommunalt avfall. Kom-

munens ansvar har kringskurits genom senare ändringar inte minst när det blivit vanligare med system som bygger på producentansvar och genom ändringen 2007 som flyttade över ansvaret för det kommunala avfallet från privat tjänsteverksamhet och annan näringsverksamhet på avfallsinnehavaren. Regeringens förslag om att ansvaret för det kommunala avfallet från privata hälsovårds-, social- och utbildningstjänster ska flyttas över på kommunen innebär ingen väsentlig förändring, den totala mängden har ju uppskattats till 1—2 procent av allt kommunalt avfall. Det här avfallet omhändertas till stor del också nu inom den kommunala avfallshanteringen. Förslaget spelar alltså ingen större praktisk roll för hur ansvaret för avfallshanteringen delas upp. Den föreslagna ändringen får bara en obetydlig effekt för näringsverksamheten med hänsyn till att den inte inverkar alls på efterfrågan på privata transporttjänster.

Det främsta syftet med att reglera hanteringen av kommunalt avfall är att säkerställa att avfallshanteringen ordnas på ett sätt som är säkert för miljön och hälsan. Att främja näringsverksamhet är ett annat viktigt mål, men sekundärt i relation till miljö- och hälsoskyddet. Det är lämpligast att kommunen får det övergripande ansvaret för att ordna en adekvat och fungerande hantering av avfallet från boende och annat liknande avfall. Kommunen behövs också som parallell tillhandahållare av hantering av avfall från näringsverksamhet i ett sådant läge där det inte går att få privata avfallshanteringstjänster på skäligen villkor.

Det är viktigt att kommunerna i sina upplägg för avfallshanteringen redan nu, och i framtiden i ännu större utsträckning, stöder sig på privata företags avfallshanteringstjänster. Genom att sammanföra större avfallsflöden blir kommunen sakkunnigare och starkare som beställare av avfallshanteringstjänster och tillika som skapare av efterfrågan på privata tjänster och teknik än vad enskilda hushåll eller fastighetsinnehavare kan vara. Kommunerna har i samverkan med privata företagare tagit fram innovationer inom materialåtervinning och återvinning och samtidigt väsentligt minskat mängden avfall som till slut

hamnar på soptipp. Samarbetet mellan privat och kommunal sektor behöver stärkas och gränserna för båda sfärerna anges tydligt och klart. Det måste bra samverkan mellan aktörerna till för att hålla ett samlat grepp om frågan.

Det går ändå att bevilja undantag från kommunens utvidgade ansvar, påpekar utskottet. Enligt 42 § kan kommunen på ansökan av avfallsinnehavaren nämligen besluta att hanteringen av avfall från hälsovårds- och socialtjänster och utbildningsverksamhet och från offentligt rättsliga sammanslutningars förvaltning och servicefunktioner kan ordnas av avfallsinnehavaren själv, om det är befogat med tanke på fastighetens övriga avfallshantering och bättre med tanke på prioriteringsordningen och det inte medför någon fara eller skada för miljön eller hälsan. Möjligheten omfattar både kommunens egna enheter som tillhandahåller hälsovårds-, social- och utbildningstjänster och privata serviceproducenten. Beslutet fattas för en viss tid, längst fem år.

Utskottet föreslår följaktligen

att regeringen ger akt på hur uppdelningen av ansvaret för att ordna avfallshanteringen inverkar på privata företags och kommunala avfallsbolags verksamhetsvillkor och kommunernas möjligheter att ta hand om de uppgifter de påförts ansvaret för. (Utskottets förslag till uttalande 3)

Kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen i andra hand

Enligt 33 § ska kommunen ordna hanteringen av annat avfall än det som avses i 32 §, i praktiken alltså avfall från näringsverksamhet, om avfallsinnehavaren begär det på grund av bristande utbud av andra tjänster och avfallet till sin beskaffenhet och mängd lämpar sig för transport eller behandling i kommunens avfallshanteringssystem. Om det handlar om ett kontinuerligt behov av avfallshanteringstjänster ska kommunen ingå avtal med avfallsinnehavaren, men för längst fem år i sänder. Förvaltningsutskottet noterar i sitt utlåtande att kommunernas andrahandsansvar för att ordna avfallshantering är den rätta

lösningen. Ekonomiutskottet framhåller i sin tur att kommunen bara i nödvändiga fall bör fullgöra sin skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand.

Enligt miljöutskottets uppfattning behövs bestämmelsen för att trygga tillgången på avfallshanteringstjänster och den är dessutom motiverad med tanke på upphandlingslagstiftningen. Syftet är att begränsa kommunens avfallshanteringstjänster i andra hand bara till sådana situationer då det inte finns något privat tjänsteutbud alls i ett visst område eller då priset på den tillgängliga privata tjänsten är oskäligt ur avfallsinnehavarens synvinkel. Det handlar alltså om en exceptionell situation. En sådan förpliktelse blir inte något hinder för privat näringsverksamhet och den bör gälla bara så länge omständigheterna tvingar till det. Utskottet vill därmed förkorta giltigheten för avtal om avfallshantering i andra hand mellan kommunen och avfallsinnehavaren från fem till tre år. En giltighetstid på tre år beaktar på ett balanserat sätt behovet av en regelbunden bedömning av det aktuella privata tjänsteutbudet utan att skyldigheten ökar den administrativa bördan i oskälig grad. Avtalets giltighet behöver å ena sidan vara tidsbestämd för att garantera att läget för det privata tjänsteutbudet blir regelbundet bedömt och å andra sidan för att kommunen ska kunna förutse hur stort behovet av offentliga tjänster är.

Utskottet bedömer att de föreslagna ändringarna i propositionen inte får några så stora omedelbara verkningar för företagsamheten att de skulle leda till väsentliga förändringar i villkoren för avfallshanteringen. Tanken bakom flera av ändringsförslagen har också varit att se till att kraven på konkurrensneutralitet blir beaktade på behörigt sätt.

Kommunalt anordnad avfallshantering

Avfallstransport

Den viktigaste förändringen i reformen av avfallslagen⁴ 2007 var att kommunalt avfall från

⁴ MiUB 10/2006 rd — RP 257/2006 rd.

näringsverksamhet flyttades över på producentens ansvar och att kommunerna fick ansvaret för kommunalt avfall från boende och offentlig tjänsteverksamhet. Under hela den tid som det funnits lagstiftning om avfallshanteringen i Finland har två sätt att ordna avfallstransport varit rådande. År 2009 var transporten kommunalt anordnad i 128 kommuner med omkring 53 procent av Finlands befolkning och avtalsbaserad i 134 kommuner med omkring 33 procent av befolkningen.

Tanken i regeringens proposition är att kommunen fortsatt ska kunna ta hand om transporten av det avfall som hör till kommunens ansvar, antingen som kommunalt anordnad eller av fastighetsinnehavaren anordnad avfallstransport.

De föreslagna kvalitetskraven för kommunala avfallshanteringstjänster (34 §), liksom bestämmelserna om fastighetsvis avfallstransport (35 §) och uppgifter om den (39 §) gäller både kommunalt anordnad och av fastighetsinnehavaren anordnad avfallstransport. I 36 § och 37 § finns särskilda bestämmelser om kommunalt anordnad respektive av fastighetsinnehavaren anordnad avfallstransport. Det behövs särskilda bestämmelser för att de här två sätten att ordna avfallstransport är olika och i princip utgör två olika system. Propositionen vill tillgodose fastighetsinnehavarnas intresse och garantera att avfallshanteringen uppfyller kraven på miljö- och hälsoskydd överallt, oavsett vilketdera transportsystemet som gäller i kommunen.

Vid avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren är det enskilda fastigheter som har ansvar för att ordna transporten. Medan den nuvarande avfallslagen varit gällande har man kunnat konstatera att det finns vissa problem i det system som fastighetsinnehavaren står för som inte finns i det kommunala systemet. Regeringen nämner som ett exempel att det i det avtalsbaserade systemet finns fastighetsägare som inte alls har beställt någon transport. Avfallet har i vissa fall hamnat någon annanstans än i en kommunal behandlingsanläggning. Dessutom har fastigheter i glesbygden helt uteslutits från tjänstebudet. Man har ansett att transport som ordnas av fastighetsinnehavaren blir mer splittrad

och logistiskt ineffektivare och mer miljöbelastande än kommunalt anordnad avfallstransport, som innebär att kommunen ordnar avfallstransport för varje fastighet, upphandlar de transporttjänster den behöver genom att begära anbud av privata företag, anvisar leveransplatsen i entreprenadavtal och anger villkoren för transporterna. Avfallstransporterna följs upp när det kontrolleras hur entreprenadavtalen efterlevs.

Det ställs en rad villkor i 37 § för kommunens beslutsfattande för att säkerställa att de grundläggande kraven uppfylls också vid avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren och för att undanröja eventuella problem på den punkten. Kraven har ansetts nödvändiga för att trygga en fungerande avfallshantering som uppfyller miljö- och hälsoskyddsvillkoren och en opartisk behandling av fastighetsinnehavarna i områden med olika transportsystem. I samband med beredningen av propositionen kom det fram att det av skäl som hänger samman med grundlagen är nödvändigt att lagstifta om villkoren för beslut om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar för att det transportalternativet över huvud ska kunna stå kvar i lagen.

Framför allt 37 § har ansetts hindra en jämlik behandling av offentliga och privata aktörer i och med att paragrafen anses ställa särskilda krav bara för transport som ordnas av fastighetsinnehavaren. Ekonomiutskottet föreslår i sitt utlåtande att 37 § 1 mom. 1 punkten stryks eller att punkten och 35 § ändras så att de harmonierar med varandra med avseende på konkurrensneutraliteten. Också förvaltningsutskottet anser att kvalitetskraven ska vara desamma oavsett om det är kommunen eller fastighetsinnehavaren som ordnar avfallstransporten.

Utskottet föreslår följaktligen att 35 och 37 § ändras så att det tydligare framgår att kvalitetskraven för olika transportsystem är likadana. Med ändringen i 35 § 2 mom. vill utskottet poängtera att kraven gäller båda transportsystemen. Vidare föreslås kriterierna bli kompletterade med att tjänsterna ska vara allomfattande, vilket är ett väsentligt krav med tanke på fastighetsinnehavarnas rättsskydd. Momentet spjälks upp i två separata moment på grund av den hänvis-

ningsbestämmelse som föreslås i 37 §. Kriterierna i 37 § 1 mom. 2 punkten ändras så att det ställs som villkor för avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar att avfallstransporten främjar en fungerande avfallshantering i kommunen över lag, stöder utvecklingen av avfallshanteringen i regionen och inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön. Sättet att skriva principerna är således det omvända mot propositionens, där villkoret är att beslutet inte får försvaga avfallshanteringen allmänna funktion eller öka faran eller skadan för hälsan eller miljön jämfört med kommunalt anordnad avfallstransport. Utskottet anser att det handlar om en så till vida betydelsefull ändring i lagstiftningssättet att den understryker att systemen i princip är likvärda och därmed konkurrensneutrala.

Slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar

Enligt 6 § är kommunalt avfall sådant avfall som uppkommer i stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och vid annat boende, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, och annat till sin beskaffenhet jämförbart avfall som uppkommer i förvaltnings-, service- och näringsverksamhet. Propositionen utgår från att kommunen fortsatt ska ha ansvaret för slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar som uppkommer vid boende och annan verksamhet enligt 32 §, precis som enligt 10 § i den gällande avfallslagen. När kommunen har ansvar för avfallet ska den i enlighet med 34 § se till att det finns en adekvat tillgång till lämplig behandlingskapacitet till skäliga priser med hänsyn till miljö- och hälsoskyddet för sådant slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar som ska transporteras bort från fastigheten. Om kommunen inte hade detta ansvar skulle varje fastighetsinnehavare själv få lov att ordna avfallshantering för slammet och försäkra sig om att leveransplatsen för slammet är lämplig. Det har i många fall ansetts som ett oskäligt krav för enskilda fastighetsinnehavare.

Enligt förslaget ska transporten av slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar genom beslut av kommunen alltså ordnas antingen av

kommunen eller fastighetsinnehavaren. De flesta kommuner har numera avtalsbaserad, alltså av fastighetsinnehavaren anordnad slamtransport. Utifrån 39 § kommer företag som transporterar slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar att omfattas av regelbunden uppföljning från den kommunala avfallshanteringsmyndighetens sida.

Enligt den riksomfattande avfallsplanen ska all gödsel som uppkommer i näringsverksamhet på landsbygden materialåtervinnas. Av den här gödselmängden ska 10 procent, eller ca 2,1 miljoner ton, behandlas i biogasverk på gårdar. Det är tänkt att anläggningarna också ska ta emot minst 10 procent av slammet från slamavskiljare och samlingsbrunnar i glesbygden. Lagändringen rubbar inte möjligheten att kalkstabilisera slammet och placera det på nuvarande villkor till exempel på åkermark på fastigheten. I lagen om gödselproduktion och avfallslagen och författningar som utfärdats med stöd av dem föreskrivs hur slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar får användas. Det är viktigt att man inte genom lagstiftning hindrar en lämplig behandling av sådant slam nära uppkomststället.

Producentansvar

Allmänt

Producentansvarssystemen är ett nytt inslag i hela det sammanhang där man försökt delegera en allt större del av ansvaret från offentliga aktörer till producenter och importörer. Det har uppkommit en global marknad för återvinningsbara avfallsfraktioner. Efterfrågan och priserna på avfallsmaterial har stigit och det har uppstått konkurrens och lönsam affärsverksamhet i branschen. Producentansvaret omfattar tillverkare och importörer av följande produkter: 1) personbilar, paketbilar och andra jämförbara fordon, 2) däck till motordrivna och andra fordon, 3) elektriska och elektroniska produkter, 4) batterier och ackumulatorer, 5) tidningar, tidskrifter, kontorspapper och andra liknande pappersprodukter och 6) förpackningar.

Producentansvarssystemen har i det stora hela fungerat bra och bidragit till att nå målen för ma-

terialåtervinning. De är i bästa fall mycket effektiva och bidrar till att förebygga uppkomsten av avfall genom att integrera kostnaderna för en produkts hela livscykel i produktens pris och till att avfall materialåtervinns enligt idén med prioritetsordningen. Men det har också funnits problem med att fullfölja producentansvaret; de har att göra med motstridiga uppfattningar dels om hur omfattande parternas ansvar är, dels rätten till avfallet och de oklara definitionerna. Producentensammanslutningarna måste ha ett konstruktivt och fungerande samarbete sinsemellan. Dessutom ska sanktionssystemet fungera effektivt för att motverka plankning.

Förbudet försvårar producentordnad avfallshantering

Syftet med 47 § är att garantera att producenten kan ordna avfallshantering och den vägen bidra till att producentansvaret fullföljs på ett effektivt sätt. Avfall som omfattas av producentansvar hamnar också i händerna på privata aktörer som inte har någon skyldighet att ordna avfallshantering och som inte står i avtalsförhållande till producenten. Aktörerna försöker samla in produkter som omfattas av producentansvar i områden där det är lönsamt att göra det och därmed undergräver de producenternas möjligheter att genomföra sina egna avfallshanteringssystem på ett kostnadseffektivt sätt.

Ekonomiutskottet anser att förbudet mot att försvåra avfallshantering i 47 § är motiverat för att andra än producenter inte ska samla upp värdefullt avfall och lämna övrigt avfall på producentens ansvar. Också grundlagsutskottet anser att bestämmelsen är acceptabel och proportionell men att 47 § 1 mom. behöver preciseras i väsentliga avseenden genom att ange de fall där avfallshantering som ordnas eller tillhandahålls av någon annan inte försvårar för producenten att fullgöra sina skyldigheter i fråga om avfallshantering. Alternativt kan man ange de fall där verksamheten försvårar fullgörandet och därmed är förbjuden. Om bestämmelsen ändras på detta sätt kan förslaget till avfallslag behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Tanken bakom förbudet mot att försvåra avfallshantering i 47 § är att tillförsäkra producenten företrädesrätt också till avfall med ett positivt värde. Som insamlare av stora mängder avfall har producenterna goda chanser att skapa efterfrågan på materialåtervinning och avfallsåtervinning, för företagsamhet där avfall utnyttjas som råvara bygger i många fall på materialåtervinning av stora råvaruflöden. Om avfallsfraktioner som omfattas av producentansvar leds till producentens system möjliggör det också en enhetlig och heltäckande avfallsbokföring som visar hur producentansvarssystemet fungerar och att informationen översänds till kommissionen i enlighet med EU-lagstiftning. Verksamhet som avser återanvändning av produkter, som handel med reservdelar, har enligt propositionen uttryckligen undantagits från förbudet mot försvårande och producentens företrädesrätt (s. 102).

Utskottet föreslår följaktligen att 47 § 1 mom. preciseras för att det ska bli klart vilken verksamhet som är tillåten och vilken som inte är det. Enligt 1 mom. har producenten företrädesrätt att ordna avfallshantering för kasserade produkter som omfattas av producentansvaret. Övriga aktörer får inrätta parallella insamlings- eller mottagningssystem för kasserade produkter eller erbjuda fastighetsinnehavaren eller någon annan avfallsinnehavare anknyttande tjänster men bara i samverkan med producenten. Enligt 3 mom. kan kommunen som ett led i avfallshantering som den ordnar enligt 5 kap. komplettera transporten och mottagningen av kasserade produkter till den del som producenten inte ordnar sådan själv. Samverkansskyldigheten i 1 mom. omfattar också kommunen och därmed kan kommunen inte inrätta eller upprätthålla överlappande system för insamling av kasserade produkter utan att samverka med producenten.

På grund av ändringen måste också paragrafrubriken ändras. Utskottet föreslår tekniska preciseringar i 2 och 3 mom. utifrån detaljmotiven.

Producentens ansvar för avfallshantering av förpackningar

Enligt propositionen ska producenten inte längre vara partiellt utan fullt ut ansvarig för för-

packningar. Verksamhetsutövarna har ställt sig kritiskt till den föreslagna ändringen och menar att det nuvarande systemet är kostnadseffektivt och därför inte bör ändras.

Utskottet konstaterar att producentansvaret för förpackningar till stor del täcker in avfall från boende, som kommunen enligt 5 kap. har ansvaret för. Därmed blir rollfördelningen mellan producenterna och kommunen när det gäller avfallshanteringen ofrånkomligt en fråga om överenskommelse och samarbete mellan parterna, oberoende av vilken modell för ansvarsfördelning som tillämpas. Parterna kan fortfarande avtala sinsemellan till exempel om att avfall som inte är återvinningsbart går direkt till någon annan behandling från en fastighet eller regional insamlingsplats. Genom att fokusera avfallshanteringsansvaret på producenten säkerställer man i alla fall att det alltid i sista hand är producenten, inte kommunen, som vid eventuella meningsmotsättningar har skyldighet och rätt att ordna avfallshanteringen. Genom fullständigt producentansvar för förpackningar främjar man också planering och produktutveckling av förpackningar och bidrar den vägen till oskadligt, återvinningsbart och materialeffektivt avfall.

Om man vill öka materialåtervinningen av förpackningar måste separatinsamlingen av förpackningsavfall byggas ut. Då går det inte att undvika att kostnaderna för hantering av förpackningsavfall stiger. Regeringen föreslår utvidgat producentansvar, vilket vältrar över merkostnaderna på förpackningsproducenten och höjer priset på förpackningar. Merkostnaden uppskattas ändå vara mindre än en cent per förpackning i genomsnitt. Om producentansvaret inte utvidgas på förslaget vis vältras merkostnaderna över på hushåll och andra avfallsinnehavare genom den kommunala avfallsavgiften eller de avgifter som tas ut hos avfallsinnehavaren för att ordna avfallshantering. Ansvarsfördelningen bedöms inte ha någon större betydelse för de totala kostnaderna. Det föreslagna ansvaret hindrar inte att producenter inrättar för ändamålet lämpliga insamlingssystem i samverkan med kommunen, kommunala avfallsanläggningar, handeln eller privata tjänsteföretag inom avfalls-

hanteringssektorn. Förslaget betyder således inte vare sig överlappande insamlingssystem eller ökade totalkostnader. Utskottet hänvisar till sitt förslag till justering av 47 § 1 mom. och poängterar att producenten har företrädesrätt att ordna avfallshantering och att kommunen kan komplettera transporten och mottagningen av förpackningsavfall på de villkor som anges i paragrafen. Paragrafen gör det möjligt att fortsätta med det framväxande samarbetet mellan producenter, handel och kommuner om insamling av förpackningsavfall, och tack vare formuleringen i 3 mom. leder bestämmelserna inte heller till att det inrättas överlappande insamlingssystem för förpackningsavfall.

Krav på mottagning av förpackningsavfall som ska anges i förordning

Den föreslagna 49 § omfattar alla områden av producentansvar och gäller hur många mottagningsplatser för kasserade produkter producenten ska ordna. Antalet nödvändiga mottagningsplatser ska fastställas med hänsyn till de kasserade produkternas typ, beskaffenhet och förväntade mängd och miljökonsekvenserna av mottagningen och transporten. Närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser får utfärdas genom förordning av statsrådet. Det kan variera för olika produktgrupper och områden.

Bestämmelsen utgår från att den sista innehavaren av produkten ska ha en skäligen möjlighet att överlämna avfallet utan avgift till producentens system överallt i landet. Syftet är att garantera en viss minimitjänstenivå oavsett hurdana och hur många mottagningsplatser som står till buds för att nå de i förordning fastlagda målen för materialåtervinning och annan behandling av kasserade produkter.

Det har påpekats för utskottet att bestämmelserna resulterar i en oändamålsenligt dyr struktur i och med att eventuella kostnader för separat insamling av förpackningsavfall inte alls beaktas i kraven på antalet mottagningsplatser. Utifrån prioritetsordningen i 8 §, skyldigheten att hålla avfall åtskilt enligt 15 § och allmänna principer för förvaltning är det självklart att kostnaderna räknas med i bedömningen när närmare

krav bestäms. För att tydliggöra detta föreslår utskottet att 49 § 1 mom. justeras så att kostnaderna nämns som en faktor som ska beaktas i den samlade bedömningen. Meningen är i alla fall att se till att målen i avfallslagen genomförs.

Detaljkommentarer

Säkerheter som krävs för avfallsbehandling

Enligt 43 a § i lagförslag 2 ska den som bedriver avfallsbehandling ställa säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering och kontroll och åtgärder som behövs när verksamheten avslutas eller efter avslutad verksamhet. Säkerhet behöver inte krävas av den som bedriver annan verksamhet än avstjälningsplatsverksamhet, om de kostnader som avses bli täckta genom säkerheten när verksamheten avslutas är ringa med beaktande av avfallets mängd och beskaffenhet och övriga omständigheter. I samma lagförslag föreskrivs i 43 b § om säkerhetens storlek och i 43 c § om ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet.

Ekonomiutskottet ber miljöutskottet klarlägga om också någon annan betryggande säkerhet kan godkännas som säkerhet, för kostnaderna för de säkerheter som nämns i lagförslaget kan vara mycket höga och bli en avsevärd börda för framför allt för små företag. Någon annan säkerhet skulle kunna vara lämpligare. Vidare har det föreslagits att koncernborgen och bedömning av solvensen fortsatt bör vara tillåtna alternativ till säkerheter från finansinstitut. Ekonomiutskottet poängterar vidare att säkerhetskraven bör vara sådana att de inte påverkar konkurrensen mellan aktörerna i branschen. Förvaltningsutskottet konstaterar i sin tur att i dagens praxis tillåtna säkerhetsförbindelser som kommunen ingår inte längre kommer att vara godtagbara på grund av frågan om konkurrensneutralitet mellan aktörerna. Det föreslår att kravet på säkerhet inte ska gälla kommuner och samkommuner.

Bestämmelserna om säkerhet bör ses mot kravet på kostnadsmotsvarighet inom avfallshanteringen. Direktivet om deponering av avfall kräver att alla soptippar inom direktivets räckvidd ska ställa säkerhet eller ha något motsvarande

arrangemang. I direktivet har kravet på kostnadsmotsvarighet preciserats med en särskild bestämmelse om att kostnaderna för säkerhet eller något motsvarande arrangemang ska ingå i avgiften för bortskaffande av avfallet. Följaktligen ska kostnaderna eller avgiften för att bortskaffa avfall enligt 21 § inkludera kostnaderna för att inrätta, driva, lägga ned och efterbehandla en anläggning eller plats för bortskaffande och kostnaderna för säkerhet enligt 43 a § i miljöskyddslagen och andra jämförbara kostnader. Att säkerhetskostnaderna fullt ut inkluderas i kommunens avgifter för behandling på soptipp är en ekonomisk styrmekanism för prioriteringsordningen inom avfallshanteringen så till vida att den höjer priset på behandling på soptipp i relation till materialåtervinning och andra återvinningsåtgärder som går före i prioriteringsordningen.

Bestämmelserna om säkerhet bygger också på konkurrensneutralitet. Om kommunen eller ett kommunägt avfallsföretag kan ta hand om säkerheten på något annat motsvarande sätt utifrån kommunens allmänna status, gynnas kommunalt anordnad avfallshantering omotiverat i förhållande till privat verksamhet. Kommunen eller ett kommunalt företag kan tillhandahålla marknadsmässiga tjänster bl.a. på de villkor som upphandlingslagstiftningen och bestämmelserna om kommunal sektor medger. Kommunens marknadsmässiga tjänster kan t.ex. gå ut på att deponera företags förorenade marksubstanser, bygg- och rivningsavfall eller motsvarande annat avfall på den kommunala soptippen. Här är kravet på neutral konkurrens befogat. Man kan bedöma utifrån information från säkerhetsbranschen att kommunernas kostnader för säkerheter är ganska små och effekten för avfallsavgiftens storlek försumbar.

Analogt accepteras koncernborgen eller borgen som ställts av en privatperson inte som gångbara säkerhetsformer i privat näringsverksamhet. Argumenten för att ändra bestämmelserna har att göra med kravet på konkurrensneutralitet. Kravet på kostnadsmotsvarighet inom avfallshanteringen lämpar sig också för bedömning av enskilda aktörers säkerheter. Ett annat argument är att bedömningen av säkerheter be-

höver förenklas och förvaltningens arbetsbörda minskas, för en koncernborgen kräver till exempel fortlöpande uppföljning och andra liknande åtgärder när det gäller säkerhetens värde och hur företagets solvens utvecklas. Sakkunniga bedömer att det inte ens för privata företag handlar om någon betydande förändring i pengar.

Skyldighet att ta emot lågenergilampor

Mottagningssystemet för elektriska och elektroniska produkter (EE-produkter) i propositionen förbättrar avsevärt mottagningen av lågenergilampor och andra lampor som innehåller kvicksilver. De viktigaste ändringarna är producentens skyldighet enligt 49 § att ordna mottagningsplatser för kasserade produkter så att de kostnadsfritt och utan svårighet kan lämnas till en sådan mottagningsplats. Kravet preciseras genom en förordning som utfärdas med stöd av paragrafen.

I 56 § 1 mom. 2 punkten skärps dessutom distributörens skyldighet att ta emot kasserade elektriska och elektroniska produkter från hushållen vid inköp av en motsvarande ny produkt. Produkterna kan tas emot på ett särskilt försäljningsställe eller något annat ställe som är lika lättillgängligt för produktinnehavaren som försäljningsstället, jämfört med att det enligt gällande lag räcker med att man anvisar något motsvarande ställe.

De föreslagna 51 och 57 § gäller producentens och distributörens skyldighet att informera om mottagningsställena för kasserade produkter. Det är nödvändigt med adekvat information för att säkerställa att konsumenterna är medvetna om riskerna med lamporna och för att lamporna i verkligheten inte placeras bland det kommunala avfallet utan förs till de mottagningsplatser som ordnats för dem.

Distributörens mottagningsskyldighet grundar sig enligt 56 § på en skyldighet att köpa en ny produkt. Det är viktigt att konsumenten ska kunna föra tillbaka lampor utan någon skyldighet att köpa en ny. En omfattande mottagningsskyldighet är i alla fall på så vis problematisk att lamporna lätt går sönder och kvicksilvret i dem

innebär en risk för livsmedelssäkerheten och säkerheten i arbetet. Livsmedelssäkerhetsverket anser att lampor kan returneras till dagligvaruaffärerna och fordon för livsmedelsdistribution användas för transport av lampor först efter adekvata säkerhetsåtgärder, eftersom det från trasiga lågenergilampor kan frigöras kvicksilver i gasform som kan innebära säkerhetsrisker. Om mottagningsskyldigheten binds upp vid en inköpskyldighet kommer bara enstaka lampor att lämnas in i små affärer. Då är riskerna för säkerheten i arbetet och livsmedel hanterliga.

Utskottet konstaterar att det i praktiken är de stora affärerna som i dagens läge har ordnad mottagning av lampor som innehåller kvicksilver och att de vanligen tar emot dem utan någon skyldighet att köpa en ny lampa. Systemet i propositionen uppmuntrar distributörerna att samarbeta om att inrätta gemensamma mottagningssystem till exempel i samband med affärernas ekosorteringsställen.

Det måste ses till att de ställen som lampor ska returneras till är lättillgängliga för konsumenterna och att det finns tillräckligt med information om riskerna med lamporna, kraven på hur de ska hanteras som avfall och var de tas emot. Utskottet föreslår alltså

att regeringen ger akt på hur retursystemet för lågenergilampor fungerar ur konsumentens synvinkel och så fort som möjligt vidtar åtgärder för att utvidga mottagningssystemet, med tillbörlig hänsyn till riskerna för säkerheten i arbetet och livsmedelssäkerheten. (Utskottets förslag till uttalande 4)

Förbud mot uppblandning av farligt avfall

Enligt 17 § får farligt avfall inte spädas ut eller blandas upp på något annat sätt med avfall av annan typ eller beskaffenhet eller med andra ämnen. Det är viktigt att förbudet mot uppblandning iakttas i praktiken för att farligt avfall genom uppblandning inte ska hamna i miljön. Bestämmelsen bör preciseras genom förordning så att syftet nås.

Ett gemensamt kommunalt organ som avfallshanteringsmyndighet

I 23 § föreskrivs det att om kommunen i enlighet med 43 § har överfört en serviceuppgift med anknytning till ordnandet av den kommunala avfallshanteringen till ett kommunägt bolag, är den kommunala avfallshanteringsmyndigheten i enlighet med kommunallagen ett gemensamt organ för kommunerna i samarbetsområdet eller en av dessa kommuner bildad samkommun. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att samordna myndighetsverksamheten i samarbetsområdet. Det betyder i praktiken att myndighetsuppgifterna i de fall som avses i bestämmelsen ska skötas i samkommunen eller en gemensam nämnd eller något annat gemensamt organ för kommunerna i stället för att varje kommun skulle sköta uppgiften för sig. Det gemensamma organet inrättas så som föreskrivs i kommunallagen, även om det ger kommunerna ganska stor frihet att bestämma hur förvaltningen ska ordnas.

Kommunerna inom ett samarbetsområde måste redan nu med hänsyn till den praktiska avfallshanteringen fatta samstämmiga beslut till exempel om avfallstaxan och bestämmelserna om avfallshantering. En gemensam avfallshanteringsmyndighet kan genomföra den gemensamma avfallsstrategin och styra bolagets verksamhet effektivare än en enskild kommun. Därmed är det också lättare att förebygga situationer där uppgifter som innebär utövande av betydande offentlig makt i brist på resurser och expertis i praktiken kan ha glidit över från kommunala myndigheter till kommunala avfallshanteringsbolag. Förvaltningsutskottet anser också att bestämmelsen behövs med tanke på avfallshanteringen och måluppfyllelsen, låt vara att skyldigheten inte går ihop med principen att det är kommunen själv som bestämmer hur uppgifterna ska ordnas och förvaltningen skötas. Miljöutskottet understryker att kommunfullmäktiges beslutande makt i princip går före allt annat men anser på de här grunderna att förslaget om ett gemensamt kommunalt organ för att ordna avfallshanteringen i praktiken och genomföra målen är behovligt och lämpligt.

Försummelseavgift

I 131 § i förslaget till avfallslag föreskrivs det om en försummelseavgift. I tillsynen över avfallshanteringen är försummelseavgiften en ny typ av påföljdsavgift som bestäms i administrativt förfarande. Utskottet har tidigare⁵ föreslagit att bestämmelser av ny typ som de här bör förtydligas. Grundlagsutskottet anser att man med tanke på proportionalitetskravet kan ifrågasätta att försummelseavgiften är minst 500 euro även för vissa försummelser som är att anse som synnerligen ringa (särskilt underlåtenhet att medföra registerutdrag eller transportdokument enligt 131 § 2 mom. 4 och 5 punkten).

Miljöutskottet har den uppfattningen att den föreslagna avgiften är acceptabel med tanke på proportionalitetskravet, med hänsyn till att avgiften bara drabbar yrkesmässiga aktörer. Innan avgiften påförs ska den försumlige enligt 133 § uppmanas att avhjälpa försummelsen inom utsatt tid för att undvika eventuell påföljd. Utifrån 132 § är det också möjligt att jämka avgiften eller att på särskilda grunder inte alls påföra någon avgift. Med hänsyn till allt detta anser utskottet att den föreslagna minsta försummelseavgiften inte är för stor. Om den minsta avgiften minskas jämfört med den föreslagna urholkas försummelseavgiftens roll som varnande och förebyggande exempel. Försummelseavgiften är ändå i princip en betydande reform i den bemärkelsen att man särskilt måste ge akt på uppföljningen av hur den verkställs för att kunna bedöma om den är skälig eller inte. I fortsättningen kan det visa sig nödvändigt att bedöma en sådan ny avgifts användbarhet och tillämpningspraxis mot det straffrättsliga påföljdssystemet.

Avfallsavgift

Om avfallsavgiften enligt avfallstaxan måste anses oskäligt stor med beaktande av avfallets mängd, kan avgiften enligt 81 § efterskänkas eller påföras med avvikelse från avfallstaxan. Det är viktigt att den principen står kvar, för det går inte längre att få total befrielse från avfallshan-

⁵ MiUB 2/2008 rd — RP 176/2007 rd.

tering, även om man behandlar allt avfall som uppkommer på fastigheten genom kompostering. Avgiften kan behöva jämkas eller efterskänkas till exempel när fastigheten står tom på grund av att innehavaren är intagen för långvarig sjukhusvård eller har flyttat till en annan ort.

Detaljmotivering

1 kap.

2 §. *Tillämpningsområde.* Utskottet vill ändra 2 § 2 mom. 1 punkten så att bestämmelsen exakt stämmer överens med terminologin i miljöskyddslagen för sjöfart.

3 § *Begränsningar av tillämpningsområdet.* Utskottet föreslår att "avfall från explosiva varor" i 1 mom. 4 punkten ersätts med "explosiva varor" för att bestämmelsen inte ska missförstås så att den avser explosiva varor som exploderat. Det är i vilket fall onödigt att hänvisa till avfall, eftersom det av momentets inledande mening framgår att det handlar om explosiva varor som klassats som avfall och alltså uttrangerats.

4 §. *Tillämpning inom försvarsmakten.* Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. med minimikrav för avfallshantering inom försvarsmakten. De allmänna skyldigheterna och principerna inom och för avfallshantering ska beaktas också inom försvarsmakten i den omfattning det är möjligt och med tanke på rikets säkerhet eller försörjningsberedskap.

6 §. *Övriga definitioner.* Utskottet föreslår en sådan ändring i definitionen på materialåtervinning i 1 mom. 14 punkten att den stämmer närmare överens med definitionen på materialåtervinning i avfallsdirektivet.

2 kap.

8 §. *Allmän skyldighet att iaktta prioriteringsordningen.* Utskottet hänvisar till sin allmänna motivering och föreslår att 1 mom. kompletteras med attributet att prioriteringsordningen om möj-

ligt ska iakttas för att prioriteringsordningens programmatiska karaktär ska framhållas. Som nytt 2 mom. föreslår utskottet en bindande skyldighet för en verksamhetsutövare att iaktta prioriteringsordningen för att det sammantaget bästa resultatet med tanke på lagens syfte ska nås. Vid bedömningen ska verkningarna under produktens och avfallens livscykel, försiktighets- och verksamhetsprincipen inom miljöskyddet och verksamhetsutövarens tekniska och ekonomiska förutsättningar att iaktta prioriteringsordningen beaktas. Bemyndigandebestämmelsen i 3 mom. preciseras på samma sätt.

Ändringen grundar sig på grundlagsutskottets iakttagelser om att det på grund av den programmatiska prioriteringsordningen i 8 § uppstår en asymmetri mellan de grundläggande bestämmelserna och bemyndigandet att utfärda förordning i 3 mom. i och med att de programmatiska grundbestämmelserna kan kompletteras med förpliktande reglering på förordningsnivå. Lagen måste åtminstone kompletteras med en grundläggande bestämmelse om skyldighet att iaktta prioriteringsordningen och om vad som då ska beaktas och vem som omfattas av förpliktelsen. Ändringen tillgodoser så vitt utskottet kan se grundlagsutskottets krav och rubbar inte prioriteringsordningen. Tvärtom återger bestämmelsen exaktare det tänkta innehållet i och med att den direkt anger den förpliktande parten och en på samma sätt formulerad möjlighet att avvika från prioriteringsordningen som i 8 § i propositionen. Därmed är den grundläggande bestämmelsen och den kompletterande bemyndigandebestämmelsen i 3 mom. exaktare och noggrannare avgränsade än i propositionen.

9 §. *Omsorgsplikt för dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem.* I 9 § anges den omsorgsplikt som gäller dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att man utifrån 10 § kan föreskriva enbart genom förordning om viktiga förbud och skyldigheter för dem som tillverkar produkter enligt 9 §. Det lämpligaste är att formulera bestämmelserna så att det

framgår att myndigheterna får bestämma om förbud, begränsningar och villkor om förutsättningarna för dem är uppfyllda och att denna grundläggande bestämmelse i förekommande fall kan kompletteras genom förordning. Miljöutskottet föreslår följaktligen ett nytt 4 mom. i 9 § med en grundläggande bestämmelse om myndigheternas befogenhet att meddela till exempel förbud. Här ingår också en justering av 10 §.

10 §. Förordningar av statsrådet om produkter. Utskottet föreslår med hänvisning till 9 § en justering i 10 § för att beakta ändringarna i 9 §. Det betyder att den inledande meningen och 2 punkten i 10 § måste ändras så att där hänvisas till nya 9 § 4 mom.

11 §. Främjande av iakttagandet av prioriteringsordningen. Utskottet vill ändra paragrafen genom att byta ut ordet "eller" mot "och" för att egenskaperna hos de produkter som avses i bestämmelsen inte avses utesluta varandra.

14 §. Förordningar av statsrådet för förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar. Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. i paragrafen som gör det möjligt att föreskriva att också tillståndsmyndigheten får avvika från kraven i en förordning på de grunder som där anges och på det sätt som föreskrivs i miljöskyddslagen. Motsvarande bestämmelse föreslås också i 45 § i miljöskyddslagen.

18 §. Förbud mot förbränning av avfall på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon. Utskottet föreslår en justering för att förtydliga relationen mellan bestämmelsen och det som föreskrivs om begränsningar av tillämpningsområdet för avfallslagen i 2 § 1 mom. 1 punkten. Vidare föreslås terminologin bli preciserad i överensstämmelse med begreppen i miljöskyddslagen för sjöfart.

3 kap.

25 §. Övriga tillsynsmyndigheter. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i paragrafen, alltså att Säkerhetsteknikcentralen byts ut mot Säkerhets- och kemikalieverket enligt vad som föreskrivs i lag 1261/2010.

32 §. Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering. Utskottet föreslår att bemyndigandebestämmelsen utvidgas så att man genom förordning kan utfärda närmare bestämmelser också om vilken verksamhet avfall kan ha uppkommit i för att betraktas som avfall enligt 1 mom.

33 §. Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand. I paragrafen föreslås en sådan ändring att kommunens avtal om avfallshantering som ordnas i andra hand gäller längst tre i stället för fem år i sänder. Utskottet hänvisar till det som sägs i den allmänna motiveringen om att en sådan förpliktelse inte får bli något hinder för privat näringsverksamhet och bör gälla bara så länge omständigheterna tvingar till det. Den föreslagna kortare giltighetstiden på tre år underlättar regelbundna bedömningar av det privata tjänsteutbudet i området utan att oskäligt mycket öka den administrativa börda som skyldigheten medför.

5 kap.

35 §. Ordnande av fastighetsvis avfallstransport. Utskottet föreslår en teknisk justering i 1 mom.

Vidare föreslås 2 mom. bli uppspjälkt i två separata moment på grund av den hänvisningsbestämmelse som föreslås i 37 §. Med ändringen i 35 § 2 mom. vill utskottet poängtera att kraven gäller båda transportsystemen lika. Kriterierna ska också kompletteras med ett krav på att tjänsterna ska vara allomfattande.

Slutet av 2 mom. preciseras till att gälla fastighetsvis avfallstransport och flyttas till 3 mom., vilket gör att 3 mom. i propositionen blir 4 mom.

37 §. *Avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar.* Till följd av ändringen i 35 § ändras paragrafen så att villkoret i 1 mom. 1 punkten ändras till en hänvisning till villkoren i 35 § 2 mom. Dessutom kompletteras momentets 2 punkt med att utvecklingen av avfallshanteringens i regionen ska stödjas och avfallshanteringens allmänna funktion främjas snarare än "inte försvagas". Idén med ändringen är att säkerställa att avfallstransporterna integreras i de regionala utvecklingsplanerna för avfallshanteringens.

39 §. *Uppgifter om fastighetsvis avfallstransport.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli preciserat med att avfallstransportören på begäran ska ge ett utdrag ur avfallshanteringsregistret för påseende i stället för vid behov.

Vidare vill utskottet göra transportörens administrativa börda med att lämna de uppgifter som avses i 2 mom. mindre betungande men samtidigt ändamålsenlig. Också förvaltningsutskottet anser att skyldigheten är för detaljerad och föreslår att man ser på möjligheterna att ersätta avfallshanteringsregistret med något annat system. Miljöutskottet föreslår att huvudregeln ska vara att uppgifter lämnas årligen i stället för kvartalsvis, utom om det är nödvändigt att få uppgifterna kvartalsvis för att kunna följa upp verksamheten. Skyldigheten att lämna uppgifter medger en effektivare uppföljning av transporterna och säkerställer att de uppfyller lagfästa krav oavsett system. Det handlar om en ny lagfäst skyldighet som gäller både kommunalt anordnad och av fastighetsinnehavaren ordnad transport lika. I praktiken betyder det mestadels ändå förändringar för dem som tillämpar ett avtalsbaserat system enligt den gällande lagen, eftersom uppgifter i regel redan samlas in om kommunalt anordnade transporter.

42 §. *Undantag från skyldigheten att överlämna avfall till kommunalt anordnad avfallshantering.* Utskottet föreslår en teknisk justering som innebär att undantaget "leder till ett bättre slutresultat med tanke på prioriteringsordningen" i stället för att "prioriteringsordningen ska iakttas på ett bättre sätt".

6 kap.

47 §. *Förbud mot att försvåra avfallshantering som producenten ordnat.* Utskottet hänvisar till den allmänna motiveringen och föreslår att paragrafrubriken formuleras om till "Producentens företrädesrätt att ordna avfallshantering". Analogt ska 1 mom. utgå från producentens företrädesrätt. Ändringen avser att precisera bestämmelsen innehållsligt. I 2 och 3 mom. föreslås också tekniska korrigeringar.

49 §. *Mottagning och transport av kasserade produkter.* Utskottet hänvisar till den allmänna motiveringen och föreslår att de faktorer som ska beaktas enligt paragrafen kompletteras med kostnaderna. Vidare föreslås de två sista meningarna i 1 mom. byta plats.

50 §. *Fastighetsinnehavarens skyldighet vid insamling av pappersprodukter.* Utskottet vill precisera paragrafen med att småhus och andra motsvarande fastigheter i områden med både hög- och radhus och småhus inte ska vara skyldiga att hålla sig med ett kärl för insamling av kasserade pappersprodukter på tomten. Om fastighetsinnehavaren i alla fall ordnar ett kärl är producenten skyldig att tömma kärnen också på de här fastigheterna som ett led i den fastighetsvisa insamling som denne ordnat i enlighet med 49 § 2 mom.

11 kap.

94 §. *Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Utskottet föreslår en teknisk precisering i 1 mom. för att det direkt ska framgå att det är verksamhetsutövaren som ska göra ansökan.

98 §. *Utdrag ur avfallshanteringsregistret.* Uttrycket "utan dröjsmål" i 2 mom. föreslås bli ersatt med det mer exakta och fungerande uttrycket "inom en skälig tid som anges i begäran om kontroll".

100 §. Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret. Utskottet föreslår en teknisk precisering i 1 mom. för att direkt ska framgå att det är verksamhetsutövaren som ska göra anmälan.

107 §. Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i producentregistret. Utskottet föreslår en sådan ändring att ett godkännande för anteckning i producentregistret kan återkallas, om en producent, en producent-sammanslutning eller den ansvarige för ett retur-system för dryckesförpackningar trots skriftlig anmärkning från närings-, trafik- och miljöcentralen upprepat försummar sin skyldighet att ordna på producentansvaret grundad mottagning, återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av en kasserad produkt på det sätt som förutsätts i denna lag och i de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller när någon annan förutsättning för godkännande som anges i 102 § inte längre uppfylls trots myndighetens skriftliga anmärkning.

Återkallande och upphörande av godkännande kan jämföras med att ett tillstånd återkallas och upphör. Därför behöver tröskeln för när ett godkännande kan återkallas och när det upphör höjas genom att de kopplas ihop med att verksamhetsutövaren trots skriftlig anmärkning från myndigheten inte har vidtagit sådana åtgärder som lagen föreskriver. Också grundlagsutskottet kräver att tröskeln för återkallande höjs.

13 kap.

118 §. Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter. Utskottet föreslår en teknisk justering i 1 mom. för att det direkt ska framgå att skyldigheterna gäller verksamhetsutövaren. Till följd av ändringen kan 2 mom. strykas eftersom det inte längre behövs, och därmed blir 3 mom. i propositionen 2 mom.

127 §. Åtgärder vid förseelser eller försummelser som gäller produkter eller produktmärknin-gar. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i paragrafen för att byta ut Säkerhetsteknikcentra-

len mot Säkerhets- och kemikalieverket enligt vad som föreskrivs i lag 1261/2010.

15 kap.

146 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgif-ter. Hänvisningen till avfallsskattelagen bör ändras till en hänvisning till den nya avfallsskat-telagen 1126/2010.

147 §. Straffbestämmelser. Hänvisningsbestäm-melsen måste ändras för att stämma överens med ändringen i 35 §.

16 kap.

148 §. Ikraftträdandebestämmelsen. När lagen träder i kraft behöver inte bara den gällande av-fallslagen utan också den gällande avfallsförord-ningen upphävas, med undantag av bestämmel-serna i dess 4 kap. Utskottet föreslår att 3 mom. kompletteras för att säkerställa att de beslut och förordningar av statsrådet som där avses förblir i kraft till dess att motsvarande bestämmelser ut-färdas genom förordning av statsrådet med stöd av den nya lagen.

149 §. Tillämpning av tidigare bestämmelser. Grundlagsutskottet anser att det av formulering-en i 149 § 4 mom. är svårt att avgöra om mening-en är att kommunen direkt med stöd av lagen ska kunna upphäva ett gällande avtal mellan parter-na inom föreskrivna fem år. Om så är fallet ska det klart framgå av lagen. Med tanke på skyddet för rättmätiga förväntningar i 15 § i grundlagen är det viktigt att det föreskrivs i lagen om en till-räcklig och ganska lång övergångsperiod för att avfallstransportföretagen ska ha tid att anpassa verksamheten till de förändrade förhållandena. Grundlagsutskottet anser att till exempel 3—4 år bör räcka till. Det föreslår följaktligen att 4 mom. ändras så att om man genom beslut över-går från avfallstransport som ordnas av fastig-hetsinnehavaren till kommunalt anordnad trans-port, ska det i beslutet sägas ut att den avfalls-transporthet som fastighetsinnehavaren ordnat upp-hör och det kan ske tidigast tre år från beslutet

och senast inom fem år från det att lagen trädde i kraft.

Utskottet föreslår att det för att undvika oklarhet föreskrivs att det på avstjälningsplatser och andra avfallsbehandlingsplatser där verksamheten har lagts ned före den 1 januari 1994 och på nedskräpning som skett före den 1 januari 1994 tillämpas, precis som enligt 1993 års avfallslag, de bestämmelser som var i kraft före den 1 januari 1994. För behandlingsplatsernas vidkommande handlar det främst om att de nya bestämmelser om stängning eller eftervård av avstjälningsplatser som utfärdades efter 1993 års lag inte gäller avstjälningsplatserna.

I de sällsynta fall av nedskräpning som inträffat före den 1 januari 1994 och som kan bli aktuella när avfallslagen har trätt i kraft kan det handla till exempel om att något gammalt fordon eller fartyg har lämnats i miljön. Nedskräparens ansvar har inte förändrats, men kommunernas ansvar för rengöring av ett nedskräpat område i andra hand utvidgades något i 1993 års avfallslag. Motsvarande bestämmelse i 1993 års avfallslag tas också in i den nya avfallslagen.

152 §. Övergångstider för vissa skyldigheter. Utskottet föreslår en ändring i 3 mom. för att förtydliga att syftet med paragrafen är att gradera övergången för gamla verksamhetsutövare som godkänts för anteckning i avfallsregistret till det nya förfarandet utifrån när utdraget ur avfallsregistret enligt den gällande avfallslagen ska kontrolleras. Enligt 14 b § i den gällande avfallsförordningen ska uppgifterna i avfallsregistret kontrolleras med tre års mellanrum. På detta sätt säkerställer man att behandlingen av ansökningar vid närings-, trafik- och miljöcentralerna inte grötar ihop sig på grund av övergången till det nya systemet.

Lagförslag 2 (Lag om ändring av miljöskyddslagen)

28 §. Allmän tillståndsplikt. Utskottet har gjort en teknisk ändring som innebär att paragrafen bibehålls oförändrad efter att den godkänts i

samband med översynen av vattenlagstiftningen (RP 277/2009 rd—MiUB 22/2010 rd).

39 §. Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet. Utskottet har gjort en teknisk ändring som innebär att paragrafen bibehålls oförändrad efter att den godkänts i samband med översynen av vattenlagstiftningen (RP 277/2009 rd—MiUB 22/2010 rd).

43 a §. Säkerhet som krävs för verksamhet. Utskottet föreslår att paragrafrubriken preciseras och att en bemyndigandebestämmelse tas in i paragrafen.

43 b §. Säkerhetens storlek. Utskottet föreslår en teknisk justering i 2 mom.

43 c §. Ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet. Utskottet föreslår tekniska justeringar i 2 och 4 mom. och en sådan ändring i 3 mom. att säkerheten kan vara av sådan typ att den ska förnyas med jämna mellanrum. Det ska ses till att säkerheten förnyas och gäller innan säkerhetsperioden löper ut.

45 §. Villkor om avfall och avfallshantering. Utskottet föreslår ett nytt 3 mom. som tillsammans med den föreslagna ändringen i 14 § i avfallslagen utgör en helhet. Genom förslaget bemyndigas tillståndsmyndigheten att i enskilda fall avvika från kraven i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 14 § i avfallslagen eller förordna om lindrigare krav. I den gällande lagen saknas det en bestämmelse som möjliggör ett sådant beslut i ett enskilt fall och därför måste beslutet ses som ett tillståndsbeslut. Enligt förslaget kan beslutet också fattas utifrån en särskild ansökan; det är lämpligt eftersom undantaget görs för en enskild, i tillståndet angiven avfallstyp.

46 §. Uppföljnings- och kontrollvillkor. Utskottet föreslår en del tekniska justeringar i 2 mom. för att det har ändrats genom regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen vattenvårdsförvaltningen och vissa lagar som

har samband med den (RP 323/2010 rd—MiUB 19/2010 rd).

Dessutom har utskottet gjort tekniska ändringar som innebär att paragrafen bibehålls oförändrad efter att den godkänts i samband med översynen av vattenlagstiftningen (RP 277/2009 rd—MiUB 22/2010 rd).

Vidare föreslås nästsista meningen i 4 mom. bli struken. Där sägs att en plan över uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen alltid ska läggas fram i enlighet med 120 § i avfallslagen. Samma förfarande kan tillämpas på planen över uppföljning och kontroll som på andra kontrollplaner. Utifrån 46 § 1 mom. och 120 § i avfallslagen ska verksamhetsutövaren i samband med ansökan om tillstånd lägga fram en plan över uppföljning och kontroll. Enligt 4 mom. kan verksamhetsutövaren i tillståndet åläggas att förelägga tillståndsmyndigheten eller en myndighet som utsetts av den en plan för närmare organisering av uppföljningen och kontrollen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. I 3 mom. föreslås en sådan ändring att kontrollen av tillståndsvillkoren kopplas ihop med att villkoren utfärdas, inte med att ansökan lämnas in. Ikraftträdandebestämmelsen om uppföljnings- och kontrollplanen i det sista momentet föreslås bli struken. Enligt 152 § i avfallslagen ska en verksamhetsutövare som fått miljötillstånd se över sin uppföljning och kontroll så att den följer 120 § och lägga fram justeringar eller en plan för tillståndsmyndigheten inom ett år från lagens ikraftträdande. För tillståndsmyndigheten utsätts ändå ingen tid för behandling av justeringarna. Syftet med strykningen i ikraftträdandebestämmelsen är att förebygga en negativ ärendebalans i behandlingen av miljötillstånd till följd av ändringen.

Lagförslag 5 (Lag om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen)

Paragrafen bör enligt utskottets mening godkännas som den är i lag 1073/2010.

Lagförslag 6 (Lag om ändring av 12 § i avfallsskattelagen)

Avfallsskattelagen har reviderats totalt genom lag 1126/2010. Därmed är det inte längre nödvändigt att ändra 12 § 2 mom. i propositionen och förslaget bör följaktligen strykas. Däremot behöver det i 1 § 2 mom. i avfallsskattelagen hänvisas till den nya avfallslagen. Samtidigt ändras termen problemavfall till farligt avfall.

Lagförslag 18 (Lag om ändring av 28 § i narkotikalagen)

Utskottet noterar att 28 § i narkotikalagen har ändrats genom regeringens proposition RP 303/2010 rd—RSv 282/2010 rd och därmed behöver 2 mom. ändras.

Lagförslag 21 (nytt). (Lag om ändring av 1 § i lagen om oljeavfallsavgift)

I §. Begreppet "problemavfallshantering" föreslås bli ersatt med avfallslagens begrepp "hantering av farligt avfall".

Lagmotion

Utskottet godkänner lagförslaget med ändringar enligt betänkandet och i övrigt enligt propositionen. Därför föreslår utskottet att motionen förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 3, 4, 7—17, 19 och 20 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1, 2, 5, 6 och 18 med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

godkänner ett nytt lagförslag 21 som följer (Utskottets ändringsförslag),

förkastar lagmotion LM 07/2010 rd och

godkänner 4 uttalanden (*Utskottets förslag till uttalanden*).

Utskottets ändringsförslag

1.

Avfallslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §
(Som i RP)

2 §

Tillämpningsområde

(1 mom. som i RP)

Denna lag tillämpas på

1) (*utesl.*) avfall från normal drift av fartyg enligt miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) så snart fartyget har avlämnat avfallet i land,

(2 punkten som i RP)

(3 mom. som i RP)

3 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på följande slag av avfall:

(1—3 punkten som i RP)

4) (*utesl.*) explosiva varor som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), kärnavfall som avses i kärnenergilagen (990/1987) och radioaktivt avfall som avses i strålskyddslagen (592/1991),

5) placering av icke-förorenade muddermassor när det sker med stöd av 2 kap. 6 § i vattenlagen eller kräver tillstånd enligt 3 kap. 2 eller 3 § i vattenlagen (*utesl.*),

(6 och 7 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

4 §

Tillämpning inom försvarsmakten

Denna lag tillämpas inte på verksamhet inom försvarsmakten som är sådan att tillämpning av lagen på den skulle äventyra rikets säkerhet eller försörjningsberedskap. Lagen tillämpas inte heller på produkter som är avsedda särskilt för militärt bruk eller produkter som hänför sig till bevakning av rikets centrala säkerhetsintressen. (*Utesl.*)

Försvarsmakten ska dock i de verksamheter och produkter som avses i 1 mom. ta hänsyn till de allmänna skyldigheterna och principerna i 2 kap. i den mån det är möjligt med tanke på rikets säkerhet eller försörjningsberedskap (Nytt 2 mom.)

Närmare bestämmelser om de verksamheter och produkter som lagen eller en del av dess bestämmelser inte tillämpas på får utfärdas genom förordning av statsrådet (Nytt 3 mom.)

5 §
(Som i RP)

6 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

(1—13 punkten som i RP)

14) *materialåtervinning* verksamhet där avfall upparbetas till produkter, material eller ämnen antingen för det ursprungliga ändamålet eller för andra ändamål; med materialåtervinning avses inte energiåtervinning eller upparbetning av avfall till bränsle eller material för markfyllning.

(15—19 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

7 §

(Som i RP)

2 kap.

Allmänna skyldigheter och principer

8 §

Allmän skyldighet att iaktta prioriteringsordningen

I all verksamhet ska följande *prioriteringsordning i möjligaste mån* iakttas: I första hand ska mängden av och skadligheten hos det avfall som verksamheten ger upphov till minskas. Om avfall emellertid uppkommer, ska avfallsinnehavaren i första hand förbereda avfallet för återanvändning och i andra hand materialåtervinna det. Är materialåtervinning inte möjlig, ska avfallsinnehavaren återvinna avfallet på något annat sätt, exempelvis som energi. Om avfallet inte kan återvinnas, ska det bortskaffas.

Verksamhetsutövare i vars produktion det uppkommer avfall eller som yrkesmässigt samlar in eller som behandlar avfall yrkesmässigt eller i anläggning, producenter enligt 48 § och andra yrkesmässiga aktörer som deltar i avfallshantering ska iaktta prioriteringsordningen som en bindande skyldighet så att det sammantaget bästa resultatet med tanke på lagens syfte ska nås. Vid bedömningen beaktas verkningarna un-

der produktens och avfallets livscykel, försiktighets- och aktsamhetsprincipen inom miljöskyddet och verksamhetsutövarens tekniska och ekonomiska förutsättningar att iaktta prioriteringsordningen.

För iakttagande av skyldigheten i 2 mom. får närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet om vilket av alternativen för att behandla avfall i 1 mom. som ska väljas enligt bedömningsgrunderna i 2 mom. Dessutom får bestämmelser om de kvantitativa mål och skyldigheter som gäller minskning av avfallets mängd och skadlighet, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning samt om tidsfristerna för uppnående av målen och fullgörande av skyldigheterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Målen och skyldigheterna kan skilja sig åt för de olika avfallsslagens del.

9 §

Omsorgsplikt för dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem

För att de mål som nämns i denna lag ska nås ska den som tillverkar en produkt se till, i den mån det är möjligt, att

(1—4 punkten som i RP)

5) produkten är hållbar och kan repareras och återanvändas och kan materialåtervinnas när den blivit avfall samt att produkten och användningen av den ger upphov till så litet avfall som möjligt,

(6 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

Om det när produkten tillverkas, används eller kasseras uppkommer avfall som har konstaterats eller på goda grunder kan förväntas medföra någon avsevärd olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen eller fara eller skada för hälsan eller miljön, kan tillverkning, utsläppande på marknaden, utförsel eller användning av produkterna förbjudas eller begränsas eller beläggas med villkor. (Nytt 4 mom.)

10 §

Förordningar av statsrådet om produkter

Närmare bestämmelser om följande i 9 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 2 mom. föreskrivna produktions- och produktkrav som riktar sig till dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem *och om förbud, begränsningar eller villkor som avses i 9 § 4 mom.* får utfärdas genom förordning av statsrådet:

(1 punkten som i RP)

2) förbud mot, begränsning av eller villkor för tillverkning, utsläppande på marknaden, utförelse eller användning av *en produkt som avses i 4 mom.*,

(3—6 punkten som i RP)

11 §

Främjande av iakttagandet av prioriteringsordningen

Myndigheter och offentligrättsliga inrättningar och samfund ska i sin egen verksamhet i den mån det är möjligt använda produkter som är hållbara och kan repareras, återanvändas eller materialåtervinnas *och* har tillverkats av återvunna råvaror samt anlita tjänster där det uppkommer så litet avfall som möjligt och avfallet är så oskadligt som möjligt.

12 och 13 §
(Som i RP)

14 §

Förordningar av statsrådet för förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantling orsakar

(1 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas att den tillståndsmyndighet som avses i miljöskyddslagen i enskilda fall får avvika från

kraven i en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 1 mom. 1—6 punkten på de grunder som som där anges och på det sätt som föreskrivs i miljöskyddslagen. (Nytt 2 mom.)

15—17 §
(Som i RP)

18 §

Förbud mot förbränning av avfall på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon

Förbränning av *annat* avfall än *avfall från normal drift av fartyg* är förbjuden på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon. Bestämmelser om förbränning på fartyg av avfall *från* fartygets ordinarie drift (*utesl.*) finns i miljöskyddslagen för sjöfarten.

19—21 §
(Som i RP)

3 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

22—24 §
(Som i RP)

25 §

Övriga tillsynsmyndigheter

(1 och 2 mom. som i RP)

Säkerhets- och kemikalieverket övervakar att kraven i fråga om produkter, produkttegenskaper och märkningar följs så som anges närmare i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 10 §.

(4 mom. som i RP)

26 och 27 §
(Som i RP)

4 kap.

Ansvaret för att ordna avfallshantering28—31 §
(Som i RP)

5 kap.

Kommunalt anordnad avfallshantering

32 §

Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering

(1—3 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om vad och vilken verksamhet det avfall som avses i 1 mom. inbegriper får utfärdas genom förordning av statsrådet.

33 §

Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand

Kommunen ska ordna hanteringen av annat avfall än det som avses i 32 §, om avfallsinnehavaren begär det på grund av bristande utbud av andra tjänster och avfallet till sin beskaffenhet och mängd lämpar sig för transport eller behandling i kommunens avfallshanteringssystem. Är det fråga om en avfallshanteringstjänst som behövs kontinuerligt och regelbundet, ska kommunen ingå avtal med avfallsinnehavaren. Avtalet får gälla högst tre år i sänder.

34 §
(Som i RP)

35 §

Ordnande av fastighetsvis avfallstransport

Kommunen ska se till att transporten av avfall som avses i 32 § 1 mom. ordnas i enlighet

med antingen 36 eller 37 § från en mottagningsplats som fastighetsinnehavaren ordnat (*fastighetsvis avfallstransport*). Kommunen kan dessutom sörja för ordnandet av fastighetsvis transport av separat insamlat förpackningsavfall som uppkommit inom verksamhet som avses i 32 § 1 mom. till avfallshantering som producenten har ordnat.

Fastighetsvis avfallstransport ska oavsett metod ordnas så att avfallstransporttjänster tillhandahålls *allomfattande och tillförlitligt* samt på skäliga och icke-diskriminerande villkor. (*Utesl.*)

De kommunala avfallshanteringsföreskrifterna ska iakttas vid fastighetsvis avfallstransport. Avfallet ska föras till en mottagnings- eller behandlingsplats som kommunen anvisar. (Nytt 3 mom.)

(4 mom. som 3 mom. i RP)

36 §
(Som i RP)

37 §

Avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar

Kommunen kan besluta att fastighetsvis avfallstransport ordnas i kommunen eller en del av kommunen så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör (*avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar*), om

1) *avfallstransporten då uppfyller villkoren i 35 § 2 mom.,*

2) *avfallstransporten främjar avfallshanteringens allmänna funktion, stöder utvecklingen av avfallshanteringen i regionen och inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön (utesl.),*

(3 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

38 §
(Som i RP)

39 §

Uppgifter om fastighetsvis avfallstransport

Avfallstransportören ska *på begäran* ge till fastighetsinnehavaren eller kommunen för påseende ett i 98 § avsett gällande utdrag ur avfallshanteringsregistret eller annars visa att verksamheten har godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret i enlighet med 96 §.

Avfallstransportören ska *årligen* lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om vilka fastigheter avfall har avhållits på samt om antalet sopkärlstömningar fastighetsvis och per avfallstyp. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten kan *begära in uppgifterna kvartalsvis, om det* är nödvändigt för uppföljning av verksamheten (*utesl.*). Transportören ska årligen dessutom ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag över mängden av avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

(3 mom. som i RP)

40 och 41 §
(Som i RP)

42 §

Undantag från skyldigheten att överlämna avfall till kommunalt anordnad avfallshantering

Kommunen kan på ansökan av avfallsinnehavaren besluta att hanteringen av avfall som avses i 32 § 1 mom. 2 eller 3 punkten med avvikelse från vad som bestäms i 40 § 1 mom. får ordnas i enlighet med 4 kap., om en på detta sätt ordnad avfallstransport är befogad för ordnande av fastighetens övriga avfallshantering och *om det leder till ett bättre slutresultat med tanke på prioriteringsordningen* och om den inte medför någon fara eller skada för miljön eller hälsan. Beslutet fattas för en viss tid och högst för en tid av fem år.

(2 mom. som i RP)

43—45 §
(Som i RP)

6 kap.

Producentansvar46 §
(Som i RP)

47 §

Producentens företrädesrätt att ordna avfallshantering

Producenten har företrädesrätt att ordna avfallshantering av kasserade produkter som omfattas av producentansvar. Övriga aktörer får upprätta parallella insamlings- och mottagningssystem för kasserade produkter eller tillhandahålla fastighetsinnehavare eller andra avfallsinnehavare anknytande tjänster bara om det sker i samverkan med producenten.

Trots det som bestäms i 1 mom. får andra aktörer än producenter tillhandahålla tjänster med anknytning till återanvändning av produkter eller förberedelse för återanvändning.

Kommunen kan, som ett led i avfallshantering som den ordnar enligt 5 kap., komplettera transporten och mottagningen av kasserade produkter till den del som producenten inte ordnar sådan (*utesl.*). I så fall ska de kasserade produkterna föras till avfallshantering som producenten har ordnat.

48 §
(Som i RP)

49 §

Mottagning och transport av kasserade produkter

Producenten ska ordna mottagningsplatser för kasserade produkter så att produkterna kostnadsfritt och utan svårighet kan lämnas till en sådan mottagningsplats. När antalet mottagningsplatser som behövs fastställs områdesvis ska hänsyn

tas till typen och den förväntade mängden av samt beskaffenheten hos de kasserade produkter som lämnas till mottagningsplatserna och till den miljöpåverkan *och de kostnader* som mottagningen och transporten ger upphov till. *Antalet kan variera för olika produktgrupper och områden.* Närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser får utfärdas genom förordning av statsrådet. (*Utesl.*)

2 och 3 mom. som i RP)

50 §

Fastighetsinnehavarens skyldighet vid insamling av pappersprodukter

Fastighetsinnehavaren ska ordna en mottagningsplats för insamling av kasserade pappersprodukter som avses i 48 § 1 mom. 5 punkten. *Skyldigheten omfattar dock inte småhus eller andra motsvarande fastigheter eller fastigheter i glesbygden.*

51—67 §
(Som i RP)

7 kap.

Dryckesförpackningar

68—71 §
(Som i RP)

8 kap.

Nedskräpning

72—77 §
(Som i RP)

9 kap.

Avgifter för avfallshantering

78—86 §
(Som i RP)

10 kap.

Planering och styrning

87—93 §
(Som i RP)

11 kap.

Godkännande för anteckning i avfallshanterings- och producentregistret samt anteckning i registret

94 §

Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret

Den som har för avsikt att bedriva yrkesmässig avfallstransport eller verksamhet som avfallsmäklare ska göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten i fråga om yrkesmässig transport av avfall eller verksamhet som avfallsmäklare.

(1 och 2 punkten *utesl.*)
(2 och 3 mom. som i RP)

95—97 §
(Som i RP)

98 §

Utdrag ur avfallshanteringsregistret

(1 mom. som i RP)

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till den som bedriver en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret sända ett utdrag för kontroll under det kalenderår då det gått tre år sedan verksamheten godkändes för anteckning i avfallshanteringsregistret eller, om ändringar i verksamheten har skett, den senaste ändringen godkändes för anteckning i registret. Verksamhetsutövaren ska *inom en skälig tid som anges i begäran om kontroll av utdraget* besvara begäran (*utesl.*) och meddela ändringar i uppgifterna.

99 §
(Som i RP)

100 §

Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret

Den som har för avsikt att bedriva yrkesmässig avfallsinsamling ska för anteckning i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten göra anmälan till miljövårdsmyndigheten i den kommun där insamlingen bedrivs. Anmälan ska göras i god tid innan insamlingen påbörjas.

(2 och 3 mom. som i RP)

101—106 §
(Som i RP)

107 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i producentregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birka-land kan återkalla ett godkännande för anteckning i producentregistret, om en producent, en producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar trots skriftlig anmärkning från närings-, trafik- och miljöcentralen upprepat försummar på producentansvaret grundad skyldighet enligt denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den att ordna mottagning, återanvändning, återvinning och annan avfallshandling av en kasserad produkt på det sätt som förutsätts i denna lag och i de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller när någon annan förutsättning för godkännande som anges i 102 § inte längre uppfylls trots myndighetens skriftliga anmärkning.

(2 och 3 mom. som i RP)

12 kap.

Internationella avfallstransporter

108—117 §
(Som i RP)

13 kap.

Tillsyn och förvaltningsvång

118 §

Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter

Verksamhetsutövaren ska föra bok över avfallet när det gäller:

(1—5 punkten som i RP)
(2 mom. som 3 mom. i RP)
(3 mom. utesl.)

119—126 §
(Som i RP)

127 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser som gäller produkter eller produktmärkningar

Om en produkt eller dess märkningar inte uppfyller de specificerade kraven i denna lag eller i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av denna lag får miljöministeriet eller, i fråga om produkter som avses i 48 § 1 mom. 3 eller 4 punkten, Säkerhets- och kemikalieverket

(1—3 punkten som i RP)
(2 mom. som i RP)

128—136 §
(Som i RP)

14 kap.

Överklagande och verkställighet

137—140 §
(Som i RP)

15 kap.

Särskilda bestämmelser

141—145 §
(Som i RP)

146 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får trots sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten eller miljöministeriet för fullgörande av uppgifter enligt denna lag samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott. Uppgifter som annars är sekretessbelagda kan dessutom lämnas ut till tullmyndigheterna för tillsyn över verkställigheten av avfallsskattelagen (1126/2010) och lagen om accis på vissa dryckesförpackningar.

147 §

Straffbestämmelser

(1 mom. som i RP)

Den som på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. uppsåtligt eller av grov oaksamhet

(1—6 punkten som i RP)

7) försummar sin skyldighet enligt 35 § 3 mom. att föra avfallet till en mottagnings- eller behandlingsplats som kommunen har anvisat,

(8—18 punkten som i RP)

ska, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för brott mot avfallslagen dömas till böter.

(3 mom. som i RP)

16 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

148 §

Ikraftträdande

(1 mom. som i RP)

Genom denna lag upphävs avfallslagen (1072/1993), nedan 1993 års avfallslag och avfallsförordning (1390/1993).

Bestämmelserna i 35 § i 1993 års avfallslag, och i 4 kap. i avfallsförordningen (*utesl.*), vilket gäller avfallshanteringsarbeten, förblir dock i kraft när denna lag träder i kraft. Också *de* förordningar och beslut av statsrådet och miljöministeriet som utfärdats med stöd av 1993 års avfallslag förblir i kraft till den del de inte strider mot denna lag, *till dess att något annat föreskrivs med stöd av denna lag.*

(4 mom. som i RP)

149 §

Tillämpning av tidigare bestämmelser

(1—3 mom. som i RP)

En kommun där ordnad avfallstransport som avses i 1993 års avfallslag vid ikraftträdandet av denna lag ordnas som avfallstransport enligt avtal ska *se på vilka möjligheter det finns att ordna avfallstransport enligt villkoren i 37 § 1 mom. i denna lag för avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren och fatta ett beslut i saken senast inom ett år från det att lagen trädde i kraft. Om beslutet innebär en övergång till kommunalt anordnad avfallstransport i stället för avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar, ska det bestämmas i beslutet att avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar upphör, vilket får ske tidigast tre år efter det att beslutet fattades och ska ske senast fem år från det att lagen trädde i kraft..*

(5 mom. som i RP)

På avstjälningsplatser och andra avfallsbehandlingsplatser där verksamheten har lagts ned före den 1 januari 1994 och på nedskräpning som skett före den 1 januari 1994 tillämpas

de bestämmelser som var i kraft innan 1993 års avfallslag trädde i kraft. (Nytt 6 mom.)

150 och 151 §
(Som i RP)

152 §

Övergångstider för vissa skyldigheter

En utövare av verksamhet som avses i 32 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten, som enligt 1993 års avfallslag inte är skyldig att ansluta sig till ordnad avfallstransport, ska från och med den 1 juni

2014 överlåta avfallet i enlighet med 41 § 1 mom. i denna lag, om inte något annat följer av 41 § 2 eller 3 mom. eller 42 §.

(2—4 mom. som i RP)

Om en verksamhet när denna lag träder i kraft är antecknad i det avfallsregister som avses i 1993 års avfallslag, ska verksamhetsutövaren inom tre år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret, dock senast när utdraget ur avfallsregistret enligt 1993 års avfallslag ska kontrolleras.

(6—8 mom. som i RP)

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 2 § 1 mom., 5 § 3 mom., 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom., 28 § 2 mom., 30 a § 1 och 2 mom., 39 § 1 mom., 42 §, 43 § 1 och 3 mom., 45 och 46 §, 50 § 1 mom. samt 61 §,

av dem 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom. och 30 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 253/2010, 28 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1061/2004, 42 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 346/2008, 43 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 506/2002, 43 § 3 mom. sådant det lyder i lag 506/2002, 45 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1676/2009 och 46 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 506/2002, 1300/2004 och 252/2005, samt

fogas till lagen nya 43 a—43 c § som följer:

2, 5, 12, och 27 §
(Som i RP)

28 §

Allmän tillståndsplikt

2) avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av ett dike, en källa eller en i 1 kap. 3 § 1 mom. 6 punkten i vattenlagen avsedd rännil,

(3—5 punkten som i RP)

30 a §
(Som i RP)

Miljötillstånd behövs dessutom för

1) verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, då det inte är fråga om ett projekt som är tillståndspliktigt enligt vattenlagen,

39 §

Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet

En miljötillståndsansökan som gäller förorening av vatten samt en för samma verksamhet gjord tillståndsansökan enligt vattenlagen och en ansökan om nyttjanderätt som avses i 31 § 1 mom. 2 punkten i denna lag ska behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Gemensam behandling behövs inte om verksamheten utöver miljötillstånd kräver enbart i 4 kap. i vattenlagen avsett tillstånd att ta ut vatten, förutsatt att det inte finns något direkt vattenhushållningssamband mellan uttaget av vatten och återledning av vattnet till vattendraget.

43 a §

Säkerhet som krävs för avfallsbehandling

Den som bedriver avfallsbehandling ska ställa säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering samt kontroll och åtgärder som behövs när verksamheten avslutas eller efter avslutad verksamhet. Säkerhet behöver inte krävas av den som bedriver annan verksamhet än avstjälningsplatsverksamhet, om de kostnader som avses bli täckta genom säkerheten när verksamheten avslutas är ringa med beaktande av avfallets mängd och beskaffenhet samt övriga omständigheter. *Närmare bestämmelser om de situationer och faktorer som kan motivera att säkerhet inte behöver krävas får utfärdas genom förordning av statsrådet.*

43 b §

Säkerhetens storlek

(1 mom. som i RP)

I miljötillståndet ska det bestämmas att verksamhetsutövaren höjer beloppet av säkerheten för avstjälningsplatsen och för långtidsverk-

samhet av annat slag på ett sådant sätt att säkerheten hela tiden så väl som möjligt motsvarar de kostnader som skulle uppstå om verksamheten avslutades vid bedömningstillfället.

(3 mom. som i RP)

43 c §

Ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet

(1 mom. som i RP)

Säkerheten ska ställas till förmån för den behöriga tillsynsmyndigheten *enligt miljötillståndet* innan verksamheten inleds. En säkerhet för en deponi för utvinningsavfall ska ställas innan utvinningsavfall börjar deponeras på deponin.

Säkerheten ska vara giltig *utan avbrott eller förnyad med jämna mellanrum* i minst tre månader efter det att de åtgärder som täcks av säkerheten har vidtagits och anmälts till tillsynsmyndigheten. *Om säkerhetens giltighet förnyas ska det göras innan den föregående giltighetsperioden löper ut.* En säkerhet för en avstjälningsplats ska vara giltig tills den kontroll och den efterbehandling av annat slag som följer på att avstjälningsplatsen lagts ned har upphört.

Tillståndsmyndigheten ska *på ansökan* frigöra en säkerhet när verksamhetsutövaren har uppfyllt de förpliktelser som föreskrivits för eller ålagts den. En säkerhet kan också frigöras delvis.

45 §

Villkor om avfall och avfallshantering

(1 och 2 mom. som i RP)

Tillståndsmyndigheten kan i miljötillståndet meddela en bestämmelse som avviker från kravet i en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 14 § i avfallslagen på de grunder som där anges. Bestämmelsen kan också meddelas med anledning av en särskild ansökan i tillämpliga delar med iakttagande av vad som föreskrivs om behandlingen av en tillståndsansökan. (Nytt 3 mom.)

46 §

Uppföljnings- och kontrollvillkor

(1 mom. som i RP)

Det som i övervakningsprogram för vattnens eller den marina miljöns status som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen har ansetts behövas för övervakningen ska beaktas när villkor meddelas om kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen och havet. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av en förvaltningsplan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

Tillståndsmyndigheten eller av denna förordnad myndighet kan vid behov ålägga flera tillståndshavare att gemensamt kontrollera sina verksamheters miljöpåverkan (**samordnad recipientkontroll**) eller för kontrollen av verksamheten godkänna deltagande i övervakningen inom området. Den samordnade recipientkontrollen kan gälla kontroll som grundar sig på denna lag och vattenlagen.

I tillståndet kan verksamhetsutövaren åläggas att för godkännande förelägga tillståndsmyndigheten eller en myndighet som utsetts av den en plan för en närmare organisering av den i 1 eller 3 mom. avsedda uppföljningen och kontrollen i så god tid att uppföljningen och kontrollen kan inledas samtidigt som verksamheten inleds eller vid någon annan tidpunkt som är ändamålsenlig med tanke på konsekvenserna av verksamheten. (Utesl.) Uppföljnings- och kontrollvillkoren samt den godkända uppföljnings- och kontrollplanen kan vid behov ändras trots att tillståndet är i kraft. Den myndighet som har godkänt den samordnade recipientkontrollen ska ändra beslutet, om en ny verksamhetsutövare har ålagts att delta i den samordnade recipientkontrollen.

I sådana fall som avses i 3 och 4 mom. ska beslut fattas med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs om miljötillstånd, om inte beslutet fattas i samband med att tillståndet beviljas eller ändras. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av tillståndshavaren, tillsynsmyndigheten, en myndighet som bevakar allmänt intresse, kommunen eller en part

som orsakas olägenhet. Beslutet meddelas efter anslag och information om beslutet ska ges på det sätt som enligt 53 och 54 § gäller för miljötillståndsbeslut och information om dem. *Beslut med anledning av en begäran om omprövning meddelas enligt 53 § 1 mom. efter anslag och information om beslutet ska ges med iakttagande av 53 och 54 §.*

Omprövning av beslut enligt 4 mom. som fattats av en myndighet som tillståndsmyndigheten utsett får begäras skriftligen hos tillståndsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet meddelades. *Begäran om omprövning framställs hos regionförvaltningsverket, om kontrollskyldigheten i fråga om någon verksamhet som omfattas av samordnad recipientkontroll har baserat sig på ett beslut som regionförvaltningsverket meddelat. Som begäran om omprövning kan också en sådan meningsskiljaktighet behandlas som gäller fördelningen av kostnaderna för den samordnade recipientkontrollen. Beslut med anledning av en begäran om omprövning meddelas enligt 53 § 1 mom. efter anslag, och information om beslutet ska ges med iakttagande av 53 och 54 §.* Ändring i beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas så som anges i 96 §.

50 och 61 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det finns miljötillstånd för verksamhet enligt 30 a § när denna lag träder i kraft, förfaller miljötillståndet.

Om miljötillstånd har beviljats för en verksamhet före denna lags ikraftträdande och om den säkerhet som ställts för verksamheten inte är förenlig med 43 a—43 c §, ska tillståndsvillkoret om säkerhet ses över senast när

1) miljötillstånd för verksamheten ska sökas på grund av en väsentlig ändring av verksamheten, eller

2) tillståndsvillkoren justeras utifrån verksamhetsutövarens ansökan enligt 55 §.

Tillståndsmyndigheten ska justera ett villkor som gäller säkerhet så att det stämmer överens med denna lag också när tillståndet behöver änd-

ras eller tillståndsmyndigheten ska meddela villkor om åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten. (5 mom. *utesl.*)

5.

Lag

om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 409/2009, som följer:

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

— — — — —
2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser eller Europa-

parlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/ 117/EEG eller en sådan bestämmelse som nämns i 147 § 2 mom. i avfallslagen (/) eller bestämmelser som har utfärdats eller beslut som i enskilda fall har meddelats eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller som försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering, eller

— — — — —
så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.
— — — — —

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 1 § i avfallsskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* 1 § 2 mom. i avfallsskattelagen (1126/2010) , som följer:

1 § (Ny)

Tillämpningsområde

lagen om renhållning (Ålands författningssamling 1981:3).

—————
 Denna lag tillämpas inte på *farligt avfall* som avses i avfallslagen (/) och (*utesl.*) i landskaps-

12 §
(*Utesl.*)

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.**Lag****om ändring av 28 § i narkotikalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (/) 28 § som följer:

28 §

Förstöring av narkotika som farligt avfall

(1 och 2 mom. som i RP)

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas bestämmelserna i avfallslagen och miljöskyddslagen på

förstöring av narkotika som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten e underpunkten och som statsrådet godkänt för industriell användning.

(3 mom. som i RP)

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets nya lagförslag**21.****Lag****om ändring av 1 § i lagen om oljeavfallsavgift**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om oljeavfallsavgift (894/1986) 1 §, sådan den lyder i lag 985/1989, som följer:

1 §

För finansiering av utgifterna för oljeavfallshanteringen och annan *hantering av farligt av-**fall* uppbärs till staten en oljeavfallsavgift i enlighet med denna lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen genom förordningar ställer upp tillräckligt ambitiösa mål för materialåtervinning av kommunalt avfall, bioavfall, avfall som omfattas av produktansvar, bygg- och rivningsavfall och om möjligt också annat avfall, följer upp hur väl målen nås och skärper dem när den tekniska utvecklingen medger det.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur målen i lagen uppfylls, med särskild hänsyn både till hur uppkomsten av avfall kan förebyggas och till hur prioriteringsordningen iakttas över lag.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur uppdelningen av ansvaret för att ordna avfallshantering inverkar på privata företags och kommunala avfallsbolags verksamhetsvillkor och kommunernas möjligheter att ta hand om de uppgifter som de påförts ansvaret för.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur retursystemet för lågenergilampor fungerar ur konsumentens synvinkel och så fort som möjligt vidtar åtgärder för att utvidga mottagningsystemet, med hänsyn till riskerna för säkerheten i arbetet och livsmedelssäkerheten.

Helsingfors den 4 mars 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Susanna Huovinen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Christina Gestrin /sv
Timo Heinonen /saml
Rakel Hiltunen /sd
Timo Juurikkala /gröna
Tanja Karpela /cent
Antti Kaikkonen /cent
Timo Kaunisto /cent

Timo Korhonen /cent
Merja Kuusisto /sd
Tapani Mäkinen /saml
Sanna Perkiö /saml
Janne Seurujärvi /cent
Tarja Tallqvist /kd
Pauliina Viitamies /sd
Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

RESERVATION

Motivering

Det främsta syftet med reformen av avfallslagen är att säkerställa en fungerande avfallshantering och tillgång på adekvata tjänster genom att tydliggöra aktörernas skyldigheter och förbättra kontrollen. Under behandlingen i utskottet gjordes flera preciserande ändringar i propositionen, men ett stort missförhållande blev kvar trots att utskottet påtalat det.

En del sakkunniga hävdar att den nya avfallslagen inte bidrar till att öppna upp marknaden och till att det växer fram ny företagsamhet i branschen. Reformen kommer att leda till ökad reglering av näringslivet. I praktiken håller den kommunalt anordnade avfallstransporten på att få företräde genom att det ställs stränga och svårbedömbara kriterier för avtalsbaserad transport. Ekonomiutskottet framhöll i sitt utlåtande att privata företag inte får diskrimineras och kringgås genom kommunens ansvar för att ordna avfallshantering. Också förvaltningsutskottet erinrar i sitt utlåtande att kommunen inte får snedvrider konkurrensen genom sina åtgärder. Både privata företag och kommunala aktörer bör ha möjlighet att bedriva verksamhet och alternativa transportsystem måste behandlas jämlikt.

Om kommunen ingår ett långvarigt avtal över flera år med ett företag försvårar det andra före-

tags marknadstillträde. Det kan leda till att mindre företag måste lägga ned, att servicen försämraras och att priserna går upp när konkurrensen tynar bort. Avfallshanteringsutrustningen är dyr och specialiserad. För företag som utvecklat sin verksamhet och som gjort stora investeringar är lagen orättvis och medger inte heller tillräckligt med tid för en anpassning av verksamheten. Det blir svårt att göra nödvändiga prognoser om affärsverksamheten när transportbesluten flyttas över på kommunernas gemensamma avfallsnämnder.

Förslag

Jag föreslår följaktligen

*att lagförslagen godkänns enligt utskottets betänkande och att ett uttalande godkänns (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att privata avfallshanteringsföretags verksamhetsvillkor tryggas på bästa möjliga sätt med tanke på återvinning och materialåtervinning.

Helsingfors den 4 mars 2011

Tarja Tallqvist /kd